

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרָתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

העבודה של ימי ספירת העמר היא בבחינת "דרך ארץ קדמה לתורה".
בימי הספירה אנחנו עדיין במצב של 'פֶּאֶר מתן תורה'
(לפני מתן תורה). לכן, מתאים לחיות בשבועות הללו
עם האבות והאמהות של עם ישראל, עליהם מסופר ב"ספר הישר" —
ספרם של הישרים, שבונים את הטבע הישר והטוב של עם ישראל —
כהכנה ל"זמן מתן תורתנו".

[מתוך השיעור 'האבות והאמהות בספירת העמר']

תזריע-מצרע תשפ"ו

הגליון מוקדש לזכות יהודית חנה תח"ב שרה מזל כהן, לבשרות טובות, בריאות בכל מכל כל ושותפות פעילה בגאולה

תזריע-מצרע ה'תשפ"ו

24 ביאורים בפרקי אבות פרק ב: יא, יג
האדם והבריות
הכנעה-הבדלה-המתקה ביחס האדם
לעצמו ולסובבים אותו

26 הסיפור החסידי
החסידות, הגמרא והעינים
רבי מנחם מענדל מויטבסק

28 מענות ותשובות
תשובות הרב לשואלים
רפואות רוחניות לחודש אייר

29 פאָדור ד'עצ'ס
לכתחלה אריבער
רזי יספר לנו על הרבי הסתר"ש –
רבי שמואל – ועל דרכו בקדש

04 קדמה לתורה
נקודה מעובדת
הזהרות עם עבודת האבות והאמהות

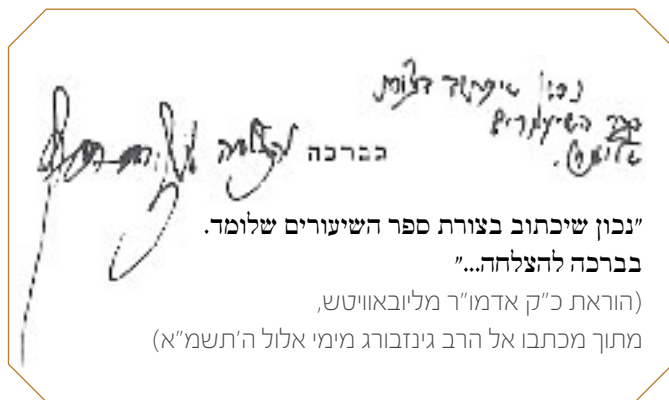
05 האבות והאמהות בספירת העמר
כוונה חדשה לספירה
בנין הטבע היהודי –
"דרך ארץ קדמה לתורה"

17 לשון הרע – זיוף וכפירה
מאור עינים לפרשת מצורע
תיקון הלשון – היכולת להכיר
את עצמו ואת זולתו באמת

21 אוירא דארץ ישראל
לחיות באוירו של משיח
אוירא דארץ ישראל ואוירא דחו"ל

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה צל אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעד יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם-
זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רוה

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי **נפלאות**, בתוך כל בית ישראל.

שלושה שיעורים בגליון שלפניכם [הטבול **בהשראת שביעי של פסח**, שימשיך ללוות אותנו גם בגליונות הבעל"ט]: **שיעור נשים** מליל שביעי של פסח, **שיעור במאור עינים** על הפרשה ושיעור על **אורא דא"י** מול אורא דחו"ל.

השיעור הראשון – **האבות והאמהות בספירת העמר** – הוא כאמור, שיעור הנשים מליל שביעי של פסח, שזכה להרחבה נוספת **בסעודת משיח**. כמדי שנה, מלמד הרב **כוונה חדשה לספירת העמר**, והפעם כוונה יסודית של הזדהות עם אבות ואמהות האומה ותיקון **הטבע היהודי**.

השיעור השני – **לשון הרע – זיוף וכפירה** – מאור עינים על פרשת מצורע, הוא שיעור עסיסי ו**גדוש ב'עבודה'**, שנאמר אף הוא בסעודת משיח. לצד העיסוק בדמותו של משיח, "חיוורא דבי רבי" – בחלק מסעודת משיח שיתפרסם אי"ה בהמשך – נתבארה חומרת לשון הרע, הנוגעת **באמונה בהשגחה פרטית** והופכת את האדם ל'זייפן' שלא מסוגל לעבודת ה' כנה ואמתית. לאידך, הזהירות מדבור רע ומחשבה רעה על הזולת **מחברת בין הנשמות ומביא לימות המשיח**.

בשיעור השלישי – **אורא דארץ ישראל** – תמצאו רשימה קצרה ויפה מיום ההילולא של **הרבי מהר"ש**, המתפרסמת לכבוד יום הולדתו, **ב' באייר**. רשימה העוסקת ב"אורא דארץ ישראל", שניתן לייצר גם בחו"ל, אבל עדיף לקפוץ "לכתחילה **אריבער**" ולנשום אותו בארץ **ישראל כפשוטה**. עוד על דמותו של **הרבי מהר"ש תוכלו לקרוא במדור לילדים הנפלא שלנו**. ואי אפשר לעסוק בארץ ישראל בלי דמותו של **מרא דארעא דישראל** – **רבי מנחם מנענדל מויטבסק** – בעל ההילולא של א' אייר, עליו תוכלו לקרוא במדור **הסיפור החסידי**. שימו לב למדור **'ביאורים בפרקי אבות'** שחזר אלינו כמדי שנה, עם שני ביאורים יפים על שלישיית פירושים של רבי עובדיה מברטנורא בסדר של **הכנעה הבדלה המתקה**.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת אחו"ק הבעל"ט:
נ"ך יומי – משלי פרקים כה"לא; **משנה** – **זבחים** פרק י'.

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

קדמה לתורה

מלמדת שלפריצה נדרשים חיילים-שליחים רבים, ומעודדת ללדת עוד ועוד יהודים, בידיעה ש"כמות עושה איכות"; רחל המבכה על בניה דואגת שכל נשמה שסטתה ונפלה מהדרך תשוב אל ה' בתשובה שלמה, "לבלתי ידח ממנו נדח". בכלל, בכל בן יהודי מאירות נשמות כל האבות, בכל בת יהודיה מאירות נשמות כל האמהות וכשהם מתחתנים הם נעשים אדם שלם הכולל את כל הנשמות. בפרט, כל אחת מהדמויות כוללת את כל האחרות, כך שכל שבוע בספירה כולל בתוכו את כל האבות והאמהות – בשבוע הראשון אברהם-יצחק-יעקב-שרה-רבקה-לאה-רחל שבאברהם, בשבוע השני אברהם-יצחק-יעקב-שרה-רבקה-לאה-רחל שביצחק וכו'.

לפעמים התכללות מובנת כיכולת לגלות כח פנימי ועיקרי במגוון של כלים וביטויים, כאשר בשבוע החסד לומדים כיצד להביא את החסד לידי ביטוי גם דרך שאר הספירות – ההורה האוהב משתמש בחינוך גם בתוקף (גבורה שבחסד) וברחמים (תפארת שבחסד) וכו'. אבל ביחודי נשמות האבות והאמהות, הבונים באופן פנימי אישיות יהודית, מקבלת ההתכללות פנים חדשות: הפרטים מופיעים בפנימיותו של הכלל, כקולות או מניעים פנימיים בתוך אישיותו הגלויה – שרה שבאברהם היא הקול הפנימי המכוון אותו לבחור ביצחק ולגרש את ישמעאל; לאה שביעקב היא הדחף הפנימי שלו להעמיד יב שבתים וכו'. הטבע היהודי מתעצב כלפי פנים, כאשר כל אישיות הופכת להיות עשירה ומלאה בכל גווני האבות והאמהות. אז גם במתן תורה האופי היהודי המיוחד של הלומד ועולמו הפנימי יתייחדו עם התורה, ונשמות ישראל – שקדמו גם לתורה – יתלבשו בה ויתנו בה את הטון האמתי שה', נותן התורה, רוצה שיופיע מתוכה.

מיציאת מצרים, לידת העם, אנו צועדים אל התכלית – מתן תורה. בימי ספירת העמר צריך להתעצב האופי היהודי הראוי לקבלת התורה. בכלל, "דרך ארץ קדמה לתורה", ובעם ישראל בפרט עצבו אבות ואמהות האומה טבע יהודי ישר וטוב המותאם ללימוד התורה וקיומה כרצון ה'. לכן, עבודת ההכנה בימי הספירה היא הזדהות עם האבות והאמהות ועבודתם המיוחדת לפני מתן תורה ('פאר מתן תורה').

בשבעת שבועות הספירה אנו מתחברים לשבע הנשמות הגדולות של שלשת האבות וארבע האמהות – אברהם, יצחק, יעקב, שרה, רבקה, לאה ורחל. שלשת האבות בונים את הרגש היהודי, מדותיהם הטובות של ישראל – גומלי חסדים (במדת "חסד לאברהם"), ביישנים (במדת הידאה-הבושה של יצחק) ורחמנים (במדת הרחמים של יעקב). ארבע האמהות בונות את הטבע היהודי, המוטבע בעובר בימי השהות ברחם האם.

כל אחת מהנשמות הללו מנחילה נקודה עיקרית: אברהם מלמד להקדיש את החיים לפרסום אל אחד בכל העולם – "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם"; יצחק מוריש לנו את עמוד העבודה, בו אנו מקריבים עצמנו לה' כ"עולה תמימה"; יעקב מזכה אותנו בברכת "ופרצת!" – פריצה והתפשטות של העם; שרה ורבקה מצמצמות ומכוונות אותנו, בבירור חיצוני ובירור פנימי השומרים מחבר רע ומיצר הרע; לאה

שיעור

כוונה חדשה לספירה

האבות והאמהות בספירת העמר

קיצור מהלך השיעור

אירועי שביעי של פסח השנה נפתחו בשיעור לנשים, סמוך לזמן הדלקת נרות, בו נלמדה **כוונה חדשה ויסודית לספירת העמר**. בימי ספירת העמר, שהם בבחינת **"דרך ארץ קדמה לתורה"**, עלינו לחיות עם **האבות והאמהות** שבונים בנו את **הטבע היהודי** שקדם ל"זמן מתן תורתנו". כראוי לשיעור נשים, דגש מיוחד הושם בשיעור דווקא על **האמהות** – שהן החידוש העיקרי בשיעור. פרק שלם, עמוק ועיקרי – על **הנקודה הפנימית** של כל אחד ואחת מהאבות והאמהות – נוסף לדברים בסעודת משיח, וכאן הובאו הדברים יחד.

הספירה לשבע הנביאות שעמדו לעם ישראל וההתכללות ביניהן². השנה נלמד כוונה יסודית, שאני לא חושב שאמרנו פעם – ספירת העמר עם שלשת האבות וארבע האמהות. אחת ההקבלות הפשוטות של שבע מדות הלב, שכנגדם שבעת שבועות הספירה, היא לשבעת הרועים – אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד. על הכוונה הזו, עם ההתכללות בין שבעת הרועים, דברנו בעבר באריכות³. בכוונה של השנה, את ארבעת הרועים האחרונים, משה-אהרן-יוסף-דוד, מחליפות ארבע האמהות, שרה-רבקה-לאה-רחל, כפי שיתבאר באריכות בע"ה.

חג שמח! שביעי של פסח הוא חג של "דין נצח", הנצחון המלא על המצרים בקריעת ים סוף וטביעת המצריים בים. יהי רצון שנוכה גם השנה ל"דין נצח", ושנאמר שירה כמו שאמרו בשירת הים ועוד יותר ממה שאמרו בשירת הים – "שירו להוי' שיר חדש"^א.

העבודה לפני מתן תורה

כמדי שנה, אנחנו אוהבים ללמד בשיעי של פסח כוונה חדשה – ולפעמים גם כוונות חדשות – לימי ספירת העמר. שנה שעברה למדנו כוונה 'נשית', הקבלה של שבעת שבועות

ב שיעור שביעי של פסח – נדפס בגליון שמיני – תשפ"ה.
ג סעודת ר"ח אייר תשע"ו.

נרשם (מהזכרון) ע"י איתאל גלעדי. ליל שביעי של פסח תשפ"ו – כפ"ח.

א ישעיה מב, י; תהלים צו, א; צח, א; קמט, א.

בימי הספירה

אנחנו עדיין
במצב של 'פאר
מתן תורה' (לפני
מתן תורה). לכן,
מתאים חיות
בשבועות הללו
עם האבות
והאמהות

היהדות נקבעת

לפי האמא, משום
שהאמא היא
הבונה אצל הילד,
בזמן ההריון, את
הטבע היהודי
שלו – הבסיס
הפשוט-המולד
של היהדות, על
גביו יש לבנות על
ידי חינוך ולימוד
את הרגש והשכל
היהודיים

כתוב^ד שהעבודה
של ימי ספירת העמר
היא בבחינת "דרך ארץ
קדמה לתורה"^ה (ולכן
גם לומדים בימים אלו
פרקי אבות). אמנם משה
ואהרן כבר ליוו את בני
ישראל מיציאת מצרים,
אבל הם בכללות שייכים
להנהגת עם ישראל במתן
תורה ולאחריו, ואילו
בימי הספירה אנחנו
עדיין במצב של 'פאר
מתן תורה' (לפני מתן
תורה). לכן, מתאים יותר
לחיות בשבועות הללו עם
האבות והאמהות של עם
ישראל, עליהם מסופר
ב"ספר הישר"^ו – ספרם
של הישרים^ז, שבונים את
הטבע הישר והטוב של עם
ישראל – כהכנה ל"זמן
מתן תורתנו".

אבות ואמהות – חג'ת ונהי"ם

ההקבלה של שלשת
האבות, אברהם-יצחק-
יעקב, לשלש מדות הלב הראשונות והראשיות
– חסד-גבורה-תפארת, שפנימיותן אהבה-
יראה-רחמים – היא פשוטה וידועה. ההקבלה
של האמהות לארבע המדות הבאות – נצח-
הוד-יסוד-מלכות, שפנימיות בטחון-תמימות-

אמת-שפלות – כתובה גם היא^ח, אבל היא
הרבה פחות מפורסמת, ולכן נתמקד בעיקר
בהסברה שלה. עוד לפני ההקבלה הפרטית, של
כל אחת מהאמהות לספירה שלה, צריך להבין
את ההגיון הכללי של הקבלת האבות לחג'ת,
ספירות המורגש, והאמהות לנהי"ם, ספירות
המוטבע^ט.

הנהי"י (והמלכות) הם הענפים של החג'ת,
ובעצם הם היכולת להוציא מהכח אל הפועל
את מה שטמון בלב. ביכולת להוציא מהכח אל
הפועל יש, במובן מסוים, יותר עצמה ומשמעות
מאשר בכח בפני עצמו – מהכח לבדו לא יוצא
שום דבר, מאיש שלא מתחתן לא נולד כלום,
וההוצאה לפועל היא התכלית האמתית. דווקא
האשה יכולה לקחת את הכחות שטמונים באיש,
לפתח ולשכלל אותם, ולהוציא אותו לפועל
בהולדה במציאות.

ועוד הסבר, עמוק יותר. על פי ההלכה
היהדות נקבעת לפי האמא. מסבירים ש'הגנים
היהודיים' עוברים דרך האמא, אבל קשה לומר
כך – הרי גם בזרע האב עוברים גנים. לכן
נאמר כעת הסבר חדש: חז"ל אומרים^י שמרגע
שהאשה מתעברת כל המחשבות שלה נתונות רק
למה שמתפתח בתוכה. בהתפתחות של האדם
(וכך בכל פרצוף בעולמות העליונים) האריז"ל
מדבר^י על שלשה שלבים עיקריים – עיבור-
יניקה-מוחין, שהם בעצמם כנגד מוטבע-מורגש-
מושכל. בשלב העיבור נבנה המוטבע של הנפש,
וכשהאמא חושבת על העובר היא בעצם בונה
את ה'מוחין דעיבור' שלו – היא בונה לו את
הטבע היהודי. כלומר, כשאומרים שהנשים-

ח ביאור"ז (אדה"א) פנחס רלג, ד; פתחי שערים נתיב
גדלות דד"א פנ"ג; אפיקי ים (לרי"א חבר) על שבת קד, א
וב"ב עג, ב; ידיד נפש על אד"ז רצג, א. ועוד.

ט על מושכל-מורגש-מוטבע ראה מאמר "מאה קשיטה"
(לרמ"ע מפאנו) סימן לו.

י ראה קידושין סח, ב; רמב"ם הלכות איסורי ביאה פט"ו
ה"ד.

יא זהר ח"ג מב, ב.

יב ע"ח שכ"ז.

ד ראה ביאורי הרבי לפרקי אבות בתחלתו ("נוהגין לומר")
וש"נ.

ה ויקרא רבה ט, ג; תנא דבי אליהו רבה פ"א.

ו יהושע י, יג; שמואל"ב א, יח.

ז ראה ע"ז כה, א.

לפניך^{יח} שרה אומרת לו "גרש האמה הזאת ואת בנה"^{יט} וה' אומר לו "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה"^כ, בקול הנבואה שלה, משום שהיא גדולה ממך בנביאות^{כא}. רבקה רואה שיצחק רוצה לברך את עשו והיא חולקת עליו ברוח הקדש שלה, שהיא בעצם הדעת שלה (כפי שרש"י מסביר שדעת היא רוח הקדש^{כב}) – לדעתה צריך לברך את יעקב, והיא סומכת מספיק על דעתה כדי לעשות מה שנראה כמו רמאות כדי שדעתה תתקיים.

יצחק הוא חכם, הוא יודע שעשו הוא לא צדיק ויש לו סברות למה בכל זאת לברך אותו^{כג}, אבל רבקה חולקת עליו בסברא, ובעיקר היא יודעת שבמצויאות זה לא יעבוד – היא פועלת לפי דעתה ומצליחה (וגם יצחק 'חותם' על כך, כשהוא אומר "גם

ברוך יהיה"^{כד}, וגם ה' חותם על בכורתו של יעקב וקבלת הברכות באמרו "בני בכדי ישראל"^{כה}). המכנה המשותף הזה של שרה ורבקה מתאים להקבלה שלהן לספירות נצח והוד, שהן "כליות יועצות"^{כו}. חכמת הכליות – שנוגעת במיוחד להמשכה לדורות הבאים^{כז} – גדולה יותר, במובנים מסוימים, גם מהחכמה שיש בראש. בפרט, כתוב שבנצח שרש הנביאים ובהוד שרש החוזים^{כח} – שרה היא נביאה ממש ואילו לרבקה יש חזון של רוח הקדש על ההמשך של עם

האמהות מכוונות כנגד המוטבע לא אומרים שהן לא שייכות למושכל או למורגש – אדרבא, יש מעלה ב"אשה משכלת"^{יג} ובוודאי התחום הרגשי של הנשים מפותח מאד – אלא לתפקיד האמהי שלהן בתחום המוטבע (שנעשה בעצמו באופן טבעי, כטבע נשי-אמהי לרכז את כל הכוחות בהריון ובגידול הילדים). היהדות נקבעת לפי האמא, משום שהאמא היא הבונה אצל הילד, בזמן ההריון, את הטבע היהודי שלו – הבסיס הפשוט-המולד של היהדות, על גביו יש לבנות על ידי חינוך ולימוד את הרגש והשכל היהודיים.

הקבלת האמהות

בכוונה של אשתקד, של שבע הנביאות, מופיעה מבין האמהות רק שרה אמנו. אמנם לכל

האמהות היתה רוח הקדש, שמתבטאת בכמה דברים, אבל בין שבע הנביאות חז"ל מונים^{יד} רק את שרה אמנו. בעוד שרה אמנו היא נביאה, רבקה אמנו מצטיינת בהיותה אשה משכלת (השייכת לכח המשכיל שבנפש^{יז}). אבל יש לשרה ורבקה מכנה משותף^{טז} – שתיהן חולקות על בעליהן ומשנות את דעתם בנוגע לדור ההמשך (במודע או שלא במודע, ברצון או שלא ברצון). לעומתן, לאה ורחל, גם כאשר יעקב מתייעץ עמן^{יח} – לפני שהוא עוזב את בית לבן – הן אומרות לו 'תעשה מה שאתה מבין, מה שהקב"ה אמר לך', ולא מביעות דעה אחרת או מעכבות אותו.

בעוד אברהם מבקש "לו ישמעאל יחיה

יח שם יז, יח.

יט שם כא, י.

כ שם כא, יב.

כא רש"י על בראשית כא, יב (משמות רבה א, א; תנחומא שמות א).

כב רש"י על שמות לא, ג.

כג ראה תו"א כ, ג.

כד בראשית כד, לג.

כה שמות ד, כב.

כו ברכות סא, א.

כז ראה תניא אגה"ק טו, ובכ"מ.

כח ראה הקדמת תקו"ז ב, א; ביאור הגר"א לתקו"ז תקון

יח; קהלת יעקב ערך 'נח'.

יג משלי יט, יד.

יד מגילה יד, א.

טו ראה פלה"ר שה"ש ד"ה "מים רבים" (שחלק נוסף של שיעור הנשים – שטרם פורסם – מתייחס לתוכנו).

טז ועד כדי כך שרבקה היא מעין קומה לתחיה של שרה אמנו, כדרשת חז"ל (בראשית רבה ט, טז) על הפסוק "ויביאה האהלה שרה אמו" (בראשית כד, טז).

יז בראשית לא, דיז.

כך את רחל, האחות הקטנה. אמנם היתה כאן רמאות של לבן, אבל מה שקורה במציאות הוא השגחה פרטית, והסדר של ההקבלה כאן הוא לפי סדר הזמנים (והגילאים) של האמהות.

"אחתי רעיתי יונתי תמתי"

לפני שנמשיך בכוונה החדשה נוסיף, כמאמר מוסגה, עוד התבוננות השייכת לארבע האמהות – התבוננות פשוטה, שכמדומני לא אמרנו בעבר:

לפסח שייכת מגלת שיר השירים, שיר האהבה בין החתן והכלה. יש שקוראים את שיר השירים בפסח שלש פעמים – פעם אחת בסיום ליל הסדר, כמנהג חסידים ואנשי מעשה^{לד} (ואף שאין זו הנהגה שוה לכל נפש, שלכן היא לא נכללת בהגדה של פסח בנוסח חב"ד, אבא של הרבי נהג לעשות כך^{לה}); פעם שניה בשבת חול המועד, בה יש הנוהגים לקרוא את מגלת שיר השירים בצבור^{לו} (וגם מי שלא נוהג כך משתדל לקרוא אותה לעצמו ביחידות אחרי התפלה); פעם שלישית בתיקון ליל שביעי של פסח, בו קוראים את כל השירות שבתנ"ך, כשגולת הכותרת היא שיר השירים, שהרי "כל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים"^{לז} (כמובן, בשביעי של פסח העיקר הוא שירת הים, השירה הראשונה בתורה, כאשר במבנה הפנימי של עשר השירות^{לח} שירת הים ושיר השירים הם בחכמה וביסוד, בסוד "יסוד אבא ארוך ומסתתים ביסוד ז"א"^{לט}).

בשיר השירים נקראת הכלה בארבעה שמות – "אחתי רעיתי יונתי תמתי" – שמתבקש להקביל לארבע האמהות של עם ישראל: רגש האחוה בין האיש והאשה, אהבה

ישראל (ולקמן יורחב עוד על ההבדל בין שרה לרבקה גם בתוך העצה הזו).

לאה אמנו מכוונות כנגד ספירת היסוד – כח ההולדה. רוב מנין ורוב בנין של עם ישראל בא מלאה אמנו, שמחזרת להרבות שבטים^{לט}, וממנה מגיעים שלשת הכתרים בעם ישראל^ל – כתר תורה (משה רבינו, משבט לוי), כתר כהונה (אהרן הכהן, משבט לוי) וכתר מלכות (משבט יהודה). ביסוד – המדה הששית והמסיימת של מדות הלב, ה־ז שבשם – מתכללות כל שש מדות הלב, כרמוז בשם **לאה** שעולה ו ברבוע.

רחל אמנו מכוונת כנגד ספירת המלכות, היורדת מעולם האצילות לגלות אלקות בעולמות התחתונים בריאה-יצירה-עשיה. כתוב^{לא} שהכח של רחל הוא לגלות אלקות גם במקומות הרחוקים והחשוכים, תפקיד קשה ביותר, שבגללו היא היתה עקרה (גם שרה ורבקה היו עקרות, ורק לאה לא צפתה לילדים

זמן ממושך). לכן רחל זקוקה גם ליוסף ובנימין, צדיק עליון וצדיק תחתון^{לב}, שימשיכו אליה את האור שתוכל לגלות אותו למטה.

בדרך כלל מציינים את סדר האמהות שרה, רבקה, רחל ולאה – מקדימים את רחל ללאה, משום שרחל היתה עיקרו של בית יעקב (כפי שמודים גם בני לאה)^{לג} – אבל בפועל יעקב נשא קודם את לאה, האחות הגדולה, ורק אחר

רוב מנין ורוב בנין
של עם ישראל
בא מלאה אמנו,
שמחזרת להרבות
שבטים, וממנה
מגיעים שלשת
הכתרים בעם
ישראל – כתר
תורה, כתר כהונה
וכתר מלכות

לד של"ה פסחים מצה עשירה תז.
לה ראה המלך במסיבו ח"א ליל ב דחה"פ תשכ"ה ס"ב.
לו ראה רמ"א או"ח תצ, ט. ובכ"מ.
לז ילקו"ש שה"ש רמז תתקפ.
לח תרגום לשה"ש א, א. ראה אדמה שמים ותהום
"הקדמה לפרק שירה" הערה מט.
לט ע"ח שער הכללים פ"; של"א (פרצופי זו"ן) פ"ג. ובכ"מ.

כט בראשית רבה עב, ה (הובא ברש"י על בראשית ל, יז).
ל אבות פ"ד מי"ג.
לא ראה לקו"ת פינחס ד"ה "את קרבני" ה'. רשימות הצ"צ
על איכה ד"ה "בכה תבכה".
לב זחר ח"א קנא, ב; ספר הליקוטים ויצא פל"ו. ובכ"מ.
לג ב"ר עא, ב.

הקשר הראשוני

הזה צריך להופיע
אצל כל חתן וכלה
עוד בתקופת
ההכרות שלפני
החתונה, כאשר
הם מרגישים כמו
אח ואחות

מהקשר של יצחק ורבקה^מ.
אחר כך, "יונתי תמתי" הן
נשות יעקב, לאה ורחל. האריז"ל
אומר בפירוש^{מח} ש"יעקב איש
תם"^{מט} פירושו שיעקב הוא
האישי-הבעל של "תם" שרומז
לפרצוף לאה דווקא, אם כן לאה
היא "תמתי" (שחז"ל פירשו
"תאומתי"^נ, החוזר גם, וביתר
שאת, לקשר הטבעי של אח
ואחות). בעליות של שיר השירים "תמתי" היינו
הקשר שכנגד הכתר (שניהם משמשים בכתר
אחד^{נא}, ברצון-פשוט אחד), העליה למעלה מטעם
ודעת. ואכן, כתוב^{נב} שיעקב פחות אהב את לאה
(מאת רחל) משום שלא הבין אותה (בקבלה,
אהבה רבה היא בבינה^{נב}). לאה אמנו היא למעלה
מטעם ודעת עבורו.

"יונתי" היינו אהבה שקשורה לראיית העינים
– "עיניך יונים"^{נד}. היה אפשר לקשר זאת

טבעית של אח ואחות, אהבה
כמים^מ, מופיע אצל אברהם
ושרה. לכן אברהם אומר לשרה
"אמרי נא אחתי את"^{מא}, כך
הוא מציג אותה גם למצרים וגם
לפלשתים, וגם מצדיק זאת בכך
ש"גם אמנה אחתי בת אבי היא
אך לא בת אמי"^{מב}. גם יצחק
ורבקה נוהגים כך בגור, אבל
זו 'ירושה' מאבותיהם, וגם לא

עושה כל כך רושם... הקשר של אברהם ושרה
כל כך טבעי, שאפילו לא כתובה בהם בפירוש
לשון אהבה. הקשר הראשוני הזה צריך להופיע
אצל כל חתן וכלה עוד בתקופת ההכרות שלפני
החתונה, כאשר הם מרגישים כמו אח ואחות,
וזהו בסיס טוב לקומות נוספות של קשר שיופיעו
בהמשך. אם כן, שרה היא בפירוש "אחתי".

האהבה החמה-הרגשית של "רעיתי" (הכינוי
העיקרי בשיר השירים), אהבה כאש, "עזה כמות
אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש
שלהבת-יה"^{מג}, מופיעה לראשונה אצל יצחק
ורבקה (שאדמו"ר הזקן מסביר^{מד} שהם הזוג
העיקרי בתורה). לכן הפעם הראשונה שהתורה
מציינת בפירוש אהבה בין איש ואשה היא בין
יצחק לרבקה, "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה
ויהאבה"^{מה} (וכן בהמשך כתוב "יצחק מצחק
את רבקה אשתו"^{מי}). בהמשך מצוינת אהבת
איש ואשה גם בין יעקב ורחל, ושוב זו 'ירושה'

מ ראה לקו"ת ר"פ בהר; **יון משמח** ח"ד שער שלישי
בתורה "ארבעה לשונות של גאולה".

מא בראשית יב, ג.

מב שם כ, יב.

מג ש"ש ח, ו. פסוק זה מופיע לפני הפסוק "מים רבים
לא יוכלו לכבות את האהבה" שנדרש בפרט על רבקה
(ראה המאמר הנ"ל הערה טו). ורמז "פסחי" – **רשפי**
אש בגימטריא **יצאת מצרים**, היינו האהבה השורפת את
כתלי הגלות (ראה גם אג"ק מוהרי"צ ראה ח"ו ע' שעב)
ומאפשרת את היציאה מכל המצרים.

מד ראה לקו"ת ברכה צו, ד. וש"נ.

מה בראשית כד, סז. **"ויקח את רבקה"** עולה ד"פ **יצחק**
(**יצחק** ברצוא ושוב) העולה **ארץ ישראל!**

מו בראשית כו, ח.

מז ורמז: **"יצחק מצחק"** עולה **יצחק רחל**, הוא מצחק את
רבקה אשתו באמצעות נשמת רחל.

מח שער הפסוקים שמות; ע"ח של"ב פ"א.

מט בראשית כה, כז.

נ שה"ש רבה ה, ג.

נא ע"פ חולין ס, ב.

נב זהר ח"א קנד, א"ב. ומבואר בשל"ה פרשת ויצא.

נג ד"ה "לכן אמור" תשי"ח. וראה שיעור מוצאי ח"י סיון
תשפ"ג.

נד שה"ש א, טו; ד, א. בשני הפסוקים כתוב "הנך יפה
רעיתי הנך יפה עיניך יונים". "הנך יפה רעיתי הנך יפה" רומז
לרחל, "ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה" ("הנך יפה...
הנך יפה"), וממילא משמע שגם "עיניך יונים" קאי על רחל,
וכפי שיוסבר בהמשך. **"עיניך יונים"** בהכאה פרטית – ע
פעמים י, י פעמים נ, י פעמים י, י פעמים ס –
עולה 4160, **לב** פעמים עין (סוד **"שוריאנא דעינא באובנתא**
דלכא תליא", תלות אדה"ז, **שניאור**, 'רופא עינים', במורנו
הבעל שם טוב, "לב ישראל חי", וסוד "והיו עיני ולבי שם כל
הימים"), **הוי'** פעמים **"עיניך"** (**צלם** פעמים **הוי'**, יג התכונות
הפנימיות של הנפש, מאמונה עד שפלות, כנודע). והנה,
יש חמש פעמים "הנך יפה" (כולן בשיר השירים) – ארבע
הנ"ל של הכלה (מפי החתן) ועוד פעם אחת של החתן
(מפי הכלה), הבאה בהמשך לפסוק הראשון הנ"ל – "הנך
יפה דודי אף נעים וגו'" (שה"ש א, טז). **נעים עולה יפה יפה**.
רעיתי דודי עולה רחל רחל רחל (ד"פ **אמונה כו**). והנה, ה"פ
"הנך יפה" עולה **תמתי!**

אם היפי של עיני

לאה הוא דווקא
ברכות שלהן,
אפשר לומר
שהבכי שלה –
שתזכה להתחתן
בקדושה – רק
מוסיף ליפי הזה

אם ישאלו את

יעקב 'במי אתה
אוהב להסתכל?'
הוא כנראה יענה
ברחל...

ללאה, בה נאמר בפירוש
"ועיני לאה רכות"^ה.
חז"ל דרשו^ו שעיני לאה
רכות מבכיה, שלא תפול
בחלקו של עשו, אבל
הפשט של "רכות" הוא
יפות^ז, עינים שמושכות
להסתכל בהן (ואם היפי
של עיני לאה הוא דווקא
ברכות שלהן, אפשר לומר
שהבכי שלה – שתזכה
להתחתן בקדושה – רק
מוסיף ליפי הזה). אבל
בעוד לאה יפה בעיניה,
הרי שרחל היא שלמות
היפי הנשי – "יפת תאר
ויפת מראה"^ח – וממילא
היא מושכת עוד יותר את

העינים. אם ישאלו את יעקב 'במי אתה אוהב
להסתכל?' הוא כנראה יענה ברחל... והרמז:
"**יונתי**" עולה **רחל רחל** ("הקטנה"), שעל ידי
הסתכלות יעקב בה נעשית גדולה^{יב} – 'רחל
הגדולה' הכוללת בעצמה גם את לאה, כמבואר
בכתבי האריז"ל^{יט}).

אם נפרש שדרגת "יונתי" מתחילה מלאה
וממשיכה – ביתר עז – לרחל, כאשר "תמתי"
היא עוד שלב של הקשר ללאה (כאשר יעקב
מגיע לארץ ישראל, ומתה עליו רחל, ובארץ
דווקא – שבה זוכה לשם **ישראל**, העולה **שרה**
לאה – מתחיל 'להשיג' את מעלת לאה),
הסדר גם כאן הוא שרה-רבקה-לאה-רחל, כסדר

הזמנים. לעומת זאת, אם "יונתי" מוסב על
רחל לבדה, הסדר הוא שרה-רבקה-רחל-לאה,
כסדר השגור של האמהות (בקדימת רחל ללאה,
"סוף מעשה במחשבה תחלה"^ס – "מחשבתן
של ישראל [זיווג ישראל-רחל, הזיווג המעולה
ביותר^{טא}] קדמה לכל דבר"^{טב}, וד"ל).

עד כאן התבוננות של "אחתי רעיתי יונתי
תמתי" (ר"ת **יראת** – "אשה **יראת** הוי' היא
תתהלל"^{טג}, כנודע) כנגד ארבע האמהות.

הנקודה הפנימית

לכל אחד מהאבות והאמהות יש את 'הסיפור
שלו'^{טד}, הנקודה הפנימית של עבודתו. בנקודה
הזו צריך להתבונן כאשר רוצים לכוון בימי
הספירה באבות ובאמהות ובהתכללות שלהם
ולקחת את הדברים לעבודת ה' יתברך. ובקיצור:
הנקודה של אברהם אבינו היא 'אֶל אחד'
– אברהם אבינו הולך ומפרסם בכל העולם את
האמונה באֶל אחד, ולכן הוא מקדיש את חייו.
בכל המקומות בהם הלך אברהם היעוד שלו
הוא "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם"^{טה}. בפסוק
הזה בוחר הרמב"ם – ששני ה'גבורים' שלו הם
אברהם אבינו ומשה רבינו^{טו} – לפתוח את כל
יד ספרי היד החזקה שלו. בחסידות מדייקים^{טז}
שאברהם לא אומר 'אל העולם' אלא "אל עולם"
– ה' והעולם הם לא שני דברים נפרדים, אלא
הכל הוא אחדות ה' ממש, "אחד היה אברהם"^{טח},

ס פיוט "לכח דודי".

טא ראה הנסמן בלשם שבו ואחלמה ליקוט ב.

טב בראשית רבה א, ד; תנא דבי אליהו רבה פ"ד ופ"א.

טג משלי לא, ל.

טד ראה שיעור אור ליד' שבט – נדפס בגליון בשלח –
תשפ"ה.

טה בראשית כא, לג.

טו ראה הלכות עבודת כוכבים פ"א והלכות תשובה
פ"ה ה"ב (לגבי אברהם); הלכות יסודי התורה פ"ח (לגבי
משה). וראה שיעור כ"ג כסלו תשע"ה (הרמב"ם היומי 1),
ובשיעורים הבאים כהמשך אחריו, וש"נ. ובכ"מ.

טז ראה לקו"ת כי תבוא מב, ד ואילך; המשך תער"ב ח"א
פרק קלג.

טח יחזקאל לג, כד.

נה בראשית כט, יז.

נו ב"ר ע, טז; ב"ב כקג, א (הובא ברש"י עה"פ).

נד ראה תרגום ורש"י עה"פ.

נח ראה גם **יין משמח** ח"ב ש"א בתורה "התבוננות במעלת
וגדולת בן הזוג".

נט ראה הקדמת רחובות הנהר (ובהערת השמ"ש שם
אות קיד); בנייה על הקדמת תקו"ד (מאת רי"ח, בעל הבן
איש ח' ג, א ובתקון לט (עט, א) בשם אביו. וראה גם **חתן**
עם הכלה עמ' קעה ואילך.

פארות המתפשטות לכל עבר. לעומת אברהם אבינו, שמפרסם אלקות, יעקב פורץ בעצמו (מוציא פארות מעצמו, כנ"ל), ודווקא לכן הוא נקרא "הבחיר שבאבות"^{פב}.

שרה ורבקה – הנצח וההוד, שהם "תדין פלגי גופא"^{פג} – עוסקות בבירורים. אברהם אבינו הוא "האדם הגדול בענקים"^{פד}, גדול המעניקים, שרוצה להיטיב לכל העולם. שרה אמנו נותנת לו גבול ושיעור (סוד חפיפת שרה את שערות ראשו של אברהם^{פה}, כנודע^{פו}). היא מלמדת אותו שאי אפשר להגיע להמתקה בלי לעשות לפנייה הבדלה – הוא רוצה לקרב גם את ישמעאל ביחד עם יצחק, ושרה אומרת לו "גרש האמה הזאת ואת בנה" (כנ"ל). אותו לימוד מלמדת רבקה את יצחק שרוצה לברך את עשו. יצחק מאמין שהברכה שלו תמתיק ותהפוך את עשו לטוב, ורבקה אומרת לו שאין לכך סיכוי (היא 'משלימה' עם מציאותו של

עשו כפי שהוא כעת^{פי}) – חייבים "שמאל דוחה" לפני "ימין מקרבת"^{פח}.

מה בכל זאת ההבדל בין שני הבירורים? הבירור של שרה הוא חיצוני והבירור של רבקה הוא פנימי – שרה מרחיקה את ישמעאל, בן הגר שפחתה, ואילו רבקה עושה את הבירור בין שני בניה שלה, בידעתה ששני בנים המתרוצצים

"כי אחד קראתיו"^{סט}. אברהם לימד לכל באי עולם ש'גאט איז אלץ און אלץ איז גאט'^ט.

יצחק אבינו הוא "עולה תמימה", ולכן ה' אומר לו "גור בארץ"^{עא}, משום שבעולה תמימה לא ראוי לו שיצא לחוץ לארץ^{עב}. יצחק אבינו פשט את צווארו על גבי המזבח^{עג} והפך לעמוד העבודה^{עד} – עבודת הקרבנות ו"עבודה שבלב זו תפלה"^{עה} – של עם ישראל. יצחק אבינו נותן לכל אחד מעם ישראל את הכח להקריב את עצמו לה', ומתוך הזדהות אתו כל אחד יכול לזכות לדרגת עולה תמימה^{עו}, להיות "כליל" לה' (כולו לה'), "בלתי להוי' לבדו"^{עז}.

ליעקב אבינו אומר ה' "ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה"^{עח}. הוא זוכה ל"נחלה בלי מצרים"^{עט} – לעומת אברהם ויצחק, שזוכים לגבולות הבטחה מצומצמים – ונאמר בו "ויפרץ האיש מאד מאד"^פ. בעוד שלאברהם יש בן אחד שנבחר כממשיך ואחריו גם

ליצחק יש בן אחד שנבחר כממשיך, יעקב "מטתו שלמה"^{פא} בהעמדת שנים עשר שבטי י"ה (וראה עוד לקמן בעניינה של לאה). לתפארת יש הרבה

סט ישעיה נא, ב.

ע אגרת רבי אייזיק מהומיל. נדפסה בלב **לדעת** עמ' קסז ואילך.

עא בראשית כו, ג.

עב ב"ר סד, ג.

עג ספר הישר ורא; תנחומא נשא טז.

עד על הקבלת שלשת העמודים עליהם העולם עומד – תורה, עבודה וגמילות חסדים – לאבות (יעקב, יצחק ואברהם) ראה גם זהר ח"א קמו, ב.

עה תענית ב, א.

עו **עולה תמימה** ר"ת **ע**ת, **ס**וד "עת לעשות להוי' הפרו תורתך" (תהלים קיט, קכו), וד"ל.

עד שמות כב, יט.

עח בראשית כח, יד.

עט ראה שבת קיח, א"ב (ע"פ ישעיה נח, יד).

פ בראשית ל, מג.

פא רש"י על בראשית מז, לא (ע"פ פסחים נו, א).

פב ע"פ ב"ר עו, א.

פג זהר ח"ג רלו, א (ברע"מ); ע"ח שכ"ז פ"א.

פד יהושע יד, טו וברש"י שם בשם מדרש אגדה (ומפורש במסכת סופרים כא, ט).

פה ב"ב נח, א.

פו ראה אור"ת בראשית פרשת חיי שרה קיט, ב. וראה עוד **רוחו של משיח** מאמר "מספד הדרומון" (ובפרט בהערה ח שם).

פז סוד ההשלמה בהוד נתבאר בחלק נוסף של סעודת משיח, שיתפרסם בהמשך בע"ה.

פח סוטה מז, א; סנהדרין קז, ב; זהר ח"ג קעז, ב.

בנים, להרבות שבטים, וה' שומע לבקשתה. לרבקה יש ששה בנים ועם בני שפחתה זלפה שמונה בנים, לעומת ארבעה בנים של רחל ושפחתה בלהה (יחס של "שלם וחצי"^צ). הראש של האיש הוא איכותי, הוא חושב שמספיק בן אחד צדיק, ודווקא האשה יודעת שכמות עושה איכות, משהו שהאיש לא מבין. לאה אומרת לו – 'יעקב בעלי היקה, הלואי שתאהב אותי ותיענה לי, אצלך הכל בסדר אבל בשביל הגשמת המשימה הסיפור שלך, ופרצת, צריך הרבה ילדים'. האשה (לאה) היא המתמסרת להרבות את הדמות^צ, היא יודעת שצריך בעולם עוד ועוד צלם ודמות אלהים, בשביל לגלות כאן, למטה בעולמנו, את ה' אחד. האריז"ל אומר^צ **שלאה** היא אותיות **"אלה"**, לשון רבים, "ואלה שמות בני ישראל"^צ – כדאי גם לדרת למצרים בשביל להגדיל את עם ישראל (שדווקא שם "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם"^צ – ו לשונות של ריבוי, מ'שרש' **לאה**, וד"ל), להגיע לששים ריבוא (שהם השרשים, כאשר לכל שרש יש ששים ריבוא ענפים^צ וכו').

מה הענין של רחל, המלכות? הנקודה של

עמ' קמ.

צד סוד הדי' של אחד, כאשר ה'א של אחד רומזת ליעקב־ישראל עצמו ("שמע ישראל [סבא]"). ועוד י"ל שה'א של אחד רומזת לדינה בת יעקב ולא (לפי זה, כל ה"אח" של אחד שייך ללאה, כידוע ש"אחד" מתחלק ל' אח ו'ד, סוד יחוד זו"נ – ישראל־לאה ויעקב־רחל, וד"ל). דינה ועוד א' עולה 70, שבעים נפש יוצאי ירך יעקב. דינה בת יעקב, ה'בת יחידה' של יעקב אבינו, כוללת את כל נשות עם ישראל, צאצאי יעקב. גם יוכבד אם משה, המשלימה לשבעים נפש (ראה רש"י על בראשית מו, טו), נכללת בדינה, שהייתה ראויה להיות יוסף הצדיק לולא תפלת לאה מתוך אהבתה לרחל אחותה (ברכות ס, א ובכ"מ), היינו שדינה היא משרש נעלם של יוסף הצדיק, שרשו בעולם התהו שקדם לתיקון, וד"ל דינה עולה אבינו, נמצא ששני פירושי ה'א של אחד – יעקב־דינה – עולים יעקב אבינו, ודוק.

צה ראה יבמות סג, ב; שו"ע אבה"ע א, א.

צו שער הפסוקים בראשית כט, יח.

צז שמות א, א.

צח שם פסוק ז.

צט ראה תניא פל"ז.

בקרבה^{פט} (אותיות **ברבקה**), אחד נמשך לקדושה ואחד נמשך לעבודה זרה^צ, אחד צדיק גמור ואחד רשע גמור, וצריך לברר־להבדיל ביניהם. הבירור של שרה הוא כמו שאומרים לילד 'תתרחק מפלוני, הוא חבר רע שעלול להזיק לך בגוף ובנפש', כפי שישמעאל ירה חצים על יצחק וכו'^{צא}. הבירור של רבקה הוא כמו לומר לילד 'יש לך יצר טוב ויצר רע', צריך להבחין ביניהם, לדחות את הרע ולבחור בטוב. אפשר היה לחשוב שהבירור של שרה הוא בירור הפסולת מתוך האוכל – היא לא מסבירה את המעלה של יצחק, אלא עסוקה בגירוש ישמעאל – ושהבירור של רבקה הוא בירור האוכל מתוך הפסולת, כשהיא דואגת לכך שיעקב יתברך. אבל נראה ששני הבירורים הם בירור הפסולת מתוך האוכל – עיקר מלאכת בורר (שאסורה בשבת) – שהוא הבירור ה'נשי' (בירור דאור חוזה, לעומת הבירור הגברי, שהוא בירור דאור ישר, בירור אוכל מתוך פסולת^{צב}). נכון שרבקה דואגת ליעקב, אבל היא עושה זאת דווקא כאשר יצחק רוצה לברך את עשו – היא יודעת שברכה כזו יכולה לגרום לאסון עולמי והיא נזעקת לעשות את הבירור ולמנוע מעשו את הברכה. אפשר להשתמש במונחים נוספים, ולומר שהבירור החיצוני (של שרה ביחס לאברהם) הוא צמצום והבירור הפנימי (של רבקה ביחס ליצחק) הוא כיוון (הכוונה) – שרה 'מצמצמת' את אברהם ('תתאפק!'), רבקה 'מכוונת' את יצחק ('תשכיל!').

אחרי שני שלבי ההבדלה מגיע הזמן להמתקה, שמופיעה כבר אצל לאה ורחל. הענין של לאה הוא 'כמות מאכט איכות' (כמות עושה איכות)^{צג}. היא מתמסרת־מתפללת להרבות

פט בראשית כה, כב.

צ ב"ר סג, ו (וברש"י עה"פ).

צא ראה רמב"ן ורבינו בחי' על בראשית כא, ט.

צב ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א עמ' קסב ואילך; סה"מ תרנ"ג עמ' נא ואילך.

צג לקוטי שיחות ח"ב עמ' 293 ואילך. נתבאר ב**לחיות עם הזמן** במדבר עמ' כא ואילך. וראה **ענין התפלה וההתבוננות**

הגדול – אבל בסופו של דבר יש לך שכה, כולם חוזרים בתשובה וזה מה שמביא את המשיח ולסיכום:

אברהם	אל עולם
יצחק	עולה תמימה
יעקב	ופרצת
שרה	בירור חיצוני (צמצום)
רבקה	בירור פנימי (כיוון)
לאה	כמות עושה איכות
רחל	תשובה ("לבלתי ידח ממנו נדח")

דוגמאות להתכללות

אחרי ההקדמות הללו צריכים כמובן לעשות התבוננות פרטית לגבי כל יום ויום של ספירת העמר. כעת ניתן רק מעט דוגמאות:

לפי הכוונה החדשה, ל"ג בעומר (הוד שבהוד, שהאור המקיף שלו הוא תפארת שבתפארת^ק) הוא היום של רבקה שברבקה. היום המקביל בספירת הוא ב' אייר (תפארת שבתפארת, שהאור המקיף שלו הוא הוד שבהוד) – יום ההולדת של הרבי המהר"ש – והוא יעקב שביעקב. היחס בין שני הימים הללו הוא בסוד "ורבקה אהבת את יעקב"^{קא}, כח הבירור שלה. הנושא הזה קשור לנושא שדברנו עליו הרבה פעמים^{קיב} – השתלשלות האהבה בתורה. ההופעה הראשונה בתורה של שרש אהב היא בנוגע לאהבת אברהם ליצחק. "אברהם אהבי"^{קיג}, אוהב ה' הגדול, מתנסה בניסיון הגדול ביותר כאשר ה' אומר לו בעקדה "קח נא את

רחל היא "לבלתי ידח ממנו נדח"^{קד}. יש תשובה ששייכת לבינה, אבל הפשט של תשובה הוא תשובה תתאה – תשובה תתאה^{קה} – והוא הענין של רחל. רחל מבכה על בניה כי איננו, על הבן שנופל ומתרחק, וה' מבטיח לה "ושבו מארץ אויב... וישבו בנים לגבולם"^{קכ}. רחל אומרת "יסף הוי' לי בן אחר"^{קכג}, היא דואגת שגם ה"אחר", שהתרחק והתנכה, יחזור להיות בן^{קכד}, וה' מבטיח לה על התשובה שעליה כתוב "סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"^{קכה}. רחל מגלה ש"אין שום יאוש בעולם כלל"^{קכז}, ש"אין אבוד"^{קכז} – הענין של פסח שני, שאנחנו כבר מתקדמים אליו. לאה רוצה שיהיו הרבה יהודים, אבל אם יש הרבה יהודים סביר להניח שיהיו מתוכם כאלו שיפלו ויתרחקו. אם גוי נופל – לא נורא (יש לו תקוה טובה להיות אפר תחת רגלי הצדיקים^{קכח}), אבל אם יהודי נופל – זה באמת נורא ואיום (הרי יש הבדל בין דם לדם, בין דממה – אי יכולת הבעה – לדממה...). רחל דואגת לכל הנופלים, לכל יהודי שהתרחק וגם לכל נשמות הגרים – כל הניצוצות שהתרחקו משרשם בקדושה. כל יהודי הוא קדוש וצריך להרים אותו. רחל צריכה לבכות לשם כך – רחל בגימטריא דמעה-דמעה^{קט} (כידוע בכוונת תיקון חצות, תיקון רחל), היא מורידה שתי דמעות לים

ק שמואל"ב יד, יד.

קא זהר ח"ג קכב, א (ברע"מ); פט, ב; ז"ח רות פב, ג; ראשית חכמה שער התשובה פ"ב; תניא, אגרת התשובה פ"ד.

קב ירמיה לא, יד-טז.

קג בראשית ל, כד.

קד אוה"ת ויצא כרך ו עמ' תתשכג, א.

קה רמב"ם הלכות תשובה פ"ה ה"ה.

קו לקומ"ת תורה עח.

קז לוח "היום יום" י"ד אייר, פסח שני.

קח ר"ה יז, א.

קט פ"ח שער הזמירות פ"ה.

קי ראה שעה"כ דרושי ספה"ע.

קיא בראשית כה, כח.

קיב ראה לדוגמה שערי אהבה ורצון מאמר "מב מסעות של אהבה" פ"ב; שיעור ל' חשון תשס"ז; שיעור ח' אלול תשע"א פ"ב.

קיג ישעיה מא, ח.

כאשר מסתיימת

עבודת הבידורים
בטלה האהבה.
מה יקרה אז עם
עשו? זו שאלה –
או שהוא יתגיייר או
שהוא יאבד, אבל
האהבה אליו היא
לא אהבה עצמית

בנך את יחידך אשר אהבת
את יצחק וגו' קיד. "הכל
הולך אחר הפתיחה" קטן,
והאהבה הגדולה ביותר
היא אהבת אב לבנו
יחידו – והיא משקפת
את אהבת אברהם לה' –
אבל כאן אברהם מתנסה,
'את מי אתה אוהב יותר,
את בנך את יחידך או
אותי?'. האהבה באה

בתורה היא אהבת יצחק לרבקה, שכבר הוזכרה
לעיל. אחר כך האהבה עוברת מרבקה ליעקב.
אמנם עוד קודם, בתחלת אותו פסוק, כתוב
"ויאהב יצחק את עשו" – אבל את האהבה
הזו אנו לא סופרים, משום שהיא "אהבה שהיא
תלויה בדבר" ש"בטל דבר בטלה אהבה" קטן
– יצחק אוהב את עשו "כי ציד בפיו", זו לא
אהבה עצמית, לא 'אהבה בטהרתה' קיד. גם לפי
הפירוש הפנימי, ש"כי ציד בפיו" היינו שיש
נשמות-ניצוצות קדושים לצוד בפיו של עשו קיד,
זו עדיין "אהבה שהיא תלויה בדבר" – כאשר
מסתיימת עבודת הבידורים (כפי שאמר הרבי על
הדורות האחרונים קטן) בטלה האהבה. מה יקרה
אז עם עשו? זו שאלה – או שהוא יתגיייר או
שהוא יאבד, אבל האהבה אליו היא לא אהבה
עצמית. האהבה העצמית היא דווקא אהבת
רבקה ליעקב קכ.

קיד בראשית כב, ב.

קטן ע"פ פרקי דרבי אליעזר פמ"ב.

קטן אבות פ"ה מט"ז.

קיד ראה שיעורי י"ב אלול תשע"ט, ליל שבת תשובה
תש"פ (וש"נ), ליל שבת משפטים תשפ"ג וח"י תמוז
תשפ"ה.

קיד לקו"ת (האריז"ל) פרשת תולדות עה"פ "ויאהב יצחק
את עשו כי ציד בפיו" (ולקו"ת עובדיה). וראה גם בספר
הלכות ע"פ זה; תו"א כ, ג.

קיד שיחת יום ב' דר"ה ה'תשמ"ז; שיחת פרשת ויצא
ה'תשנ"ב ובכ"מ (ע"פ שיחת שמח"ת תרפ"ט של הרבי
הרי"צ).

קכ ועוד נתבאר (ראה הנסמן לעיל הערה קיב) שיש כאן
מעבר של האהבה העצמית – מאברהם ליצחק, מיצחק

ודוגמה נוספת: לפי הכוונה הזו היום, שביעי
של פסח (יסוד שבחסד), הוא היום של לאה
שבאברהם, ולפי ההסבר הפנימי זהו היום של
הכמות שב"אל עולם". כלומר, הדאגה שהבשורה
של "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם" תתפשט על
ידי רבים שמפיצים אותה, שהיא תקבל כמות-
מסה הנדרשת כדי להביא אותה לכל העולם –
מסה קריטית, שממנה הדברים כבר מתגלגלים
הלאה מעצמם, כמו שהסברנו הרבה פעמים קכא.
והוא סוד "כה יהיה זרעך" קכב, ככוכבי שמים שאי
אפשר לספור אותם, היינו לאה שבאברהם. ואכן
שביעי של פסח הוא יום "לידת הנשמות" קכג.

פנימיות בתוך חיצוניות

כמובן, בשביל להתבונן בכוונה המיוחדת
של כל יום צריך הרבה יצירתיות. נוסף כאן

לרבקה, מרבקה ליעקב ובהמשך מיעקב לרחל – ואחרי
שהאהבה העצמית עוברת מיצחק לרבקה שוב האהבות
שנותרות אצלו (אהבת עשו וגם שתי האהבות המוזכרות
ביחס למטעמים לאוכל) הן טפלות וצדדיות. והנה, מיעקב
נמשכת האהבה העצמית לרחל, "ויאהב יעקב את רחל"
(בראשית כט, יח). והגם שהדבר נאמר בהמשך ל"ורחל
היתה יפת תאר ויפת מראה", וניתן היה לטעות שזו אהבה
שהיא תלויה בדבר, האמת היא (מדת יעקב, "תתן אמת
ליעקב") שאהבתו לרחל היא אהבה עצמית ולא אהבה
התלויה ביפיה (רק שיש לומר שיפיה הוא 'סבה' לגלות
אצלו את אהבתו העצמית אליה, אהבה אמתית בלתי
תלויה ביפיה הגשמית, שגם אם יפיה יתבטל לא תתבטל
אהבתו אליה כלל, ודוק היטב). ועוד, "ויאהב יעקב את
רחל" הוא ה"ויאהב" השני בתורה, לאחר "ויאהב יצחק את
עשו", ללמדנו שאהבת יעקב את רחל היא בעצם התיקון
לאהבת יצחק את עשו (אהבה של עולם התהו, כנודע).
והיינו כנ"ל שאהבת יצחק לעשו היא אהבה התלויה בדבר
ואילו אהבת יעקב לרחל היא אהבה שאינה תלויה בדבר
(כדמוכח ממה שהוא גם כועס עליה, והיא פוחדת שמא
יגרשה כו', ורק אז זוכה להוליד ממנו בן). תיקון אהבת יצחק
לעשו היא 'מיניה וביה' – "ויאהב" של יעקב כנגד "ויאהב"
של יצחק, ודוק. והנה, אברהם יצחק ורבקה יעקב רחל
עולה 1183, 7 פעמים 13 ברבוע (שביחוד עם "ראת הוי'
– 13 פעמים 7 ברבוע – של "אשה יראת הוי' היא תתהלל"
עולה 1820, י"פ יעקב, סוד פעמים הוי', מספר האזכרות
של שם הוי' ב"ה בכל התורה כולה).

קכא ראה לדוגמה שיעור ב' אייר תשס"ו; סעודת משיח
תשע"ז פ"ח; התועודות השלמה ל"ט כסלו תשע"ח פ"א.

קכב בראשית טו, ה.

קכג שעה"כ דרושי הפסח יב.

אבל בסתר לבו הוא יודע שה"עזר כנגדו"^{קכט} מגלה לו את האמת האלקית שכנגדו־מולו, "שויתי הוי' לנגדי תמיד"^{קל}. וכך, ביום החמישי, רבקה שבאברהם, אברהם יודע שהוא זקוק ליותר שכל טוב שמייצגת רבקה.

זהו כלל גדול ומיוחד בגדר התכללות: בדרך כלל מסבירים שהפרט בתוך הכלל הוא הגילוי על רקע הכלל שיחסית בהעלם. כלומר, שאברהם שביצחק היינו גילוי של אברהם על רקע כללי של יצחק – מסתכלים על יצחק ורואים את אברהם (כפירוש חז"ל^{קלא} ב"אלה תולדת יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק"^{קלב}). אבל כעת מפרשים הפוך, שהפרט בתוך הכלל הוא הפנימיות בתוך מה שגילוי (לדוגמה, בהתכללות היסודית של השמות **מה** ו־**בן** – **בִּמָּה** ד־**בן** שם **מה** הוא הפנימיות ואילו ב־**בן** ד־**מה** שם **בן** הוא הפנימיות) – היתד התקוע במקום נאמן^{קלג}, היסוד המתייחד עם המלכות^{קלד} (בסוד "חותם בתוך חותם"^{קלה}), ודוק היטב.

בני האבות והאמהות

אם נעשה חשבון, יש 9 ימים של התכללות האבות בתוך האבות ו־16 ימים של התכללות האמהות בתוך האמהות – סך הכל 25 ימים (לפי הכלל בחשבון ש־3 ברבוע ועוד 4 ברבוע

עוד קו מנחה להתבוננות, שנוגע גם לפרצופי כוונות נוספים:

כשמדברים על חסד שבחסד – אברהם שבאברהם, אהבה שבאהבה – משמעות ההתכללות היא ממד פנימי בתוך ממד חיצוני. כלומר, אהבה שבאהבה היא אהבה רבה ("רב חסד") בתוך אהבת עולם (חסד), אהבת ה' של הנפש האלקית בתוך אהבת ה' מצד הנפש הבהמית (כשביחד מתקיים "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך"^{קכד}, "בשני יצריך"^{קכה}) או אהבת ה' בתוך אהבת החבר (ובפרט אהבת אשת־חבר). במושגים שהתחדשו כאן, שעניינו של אברהם הוא "אל עולם", יש בהתכללות הזו המשמעות הפנימית של "אל עולם", "אלץ איז גאט, גאט איז אלץ", בתוך המשמעות הפשוטה של "אל עולם", אֶל נצחי וכו'. וכיצא בזה אם מדובר על אֶל אחד –

"חד ולא בחושבן"^{קכו} בתוך ה"חד בחושבן" (אחד ש"אין כיוצא בו"^{קכז} בתוך "אחד המנוי"^{קכח}).

היום השני, גבורה שבחסד, יצחק שבאברהם היינו פנימיות של "בלתי להוי' לבדו", עולה תמימה של יצחק, בתוך "אל עולם" של אברהם, שעיקרו ה"שוב" בו מתגלה ש"אלץ איז גאט". היום הרביעי, שרה שבאברהם, הוא הידיעה של אברהם בסתר לבו ששרה צודקת – בחיצוניות הוא אומר "לו ישמעאל יחיה לפניך",

^{קכט} קכט בראשית ב, יח.

^{קל} קל תהלים טז, ח.

^{קלא} קלא ב"מ פז, א (וברש"י עה"פ).

^{קלב} קלב בראשית כה, יט.

^{קלג} קלג עפ"י ישעיה כב, כג.

^{קלד} קלד מתאים לכך שבכוונה עיקרית נוספת שנלמדה בהתוועדות – שתתפרסם א"ה בגליונות הקרובים – נתבאר שמושג ההתכללות שייך ליסוד, ודוק.

^{קלה} קלה ע"ז כט, ב. ראה קהלת יעקב ערך 'חותם בתוך חותם'.

^{קכז} קכז דברים ו, ה.

^{קכח} קכח ברכות פ"ט מ"ה.

^{קכו} קכו הקדמת תקו"ז ז, א ("פתח אליהו").

^{קכז} קכז ע"פ במדבר רבה י, ה: "ה' אחד" אין בעולם כיוצא בו". ראה סה"מ תרע"ח ד"ה "את ה' האמרת" עמ' תיב ואילך; ד"ה "מים רבים" תשי"ד.

^{קכח} קכח פרדס רמונים ש"ד פ"ה. ראה שער האמונה (אדה"א) פל"ג. ובכ"מ.

כל בן ישראל צריך
להרגיש הזדהות
עם כל אחד
משלשת האבות.
כל בת ישראל
צריכה להרגיש
שיש בתוכה
את כל ארבע
האמהות. כאשר
מתחתנים הבן
והבת הם מגיעים
לשלמות של
התכללות האבות
והאמהות

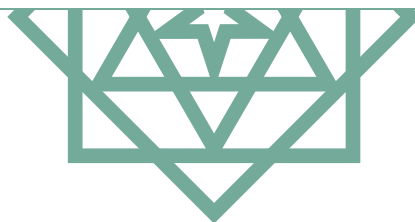
לכל אחד יש את השרש שלו, כמו שאמרנו עם קריאת קרבנות הנשיאים בתחלת ניסן – "אם אני עבדך משבט פלוני... אזי יאירו נא עלי כל הניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט". אבל לגבי האבות, גם אם לכל אחד יש נטיה לכיוון אחד (ימין שמאל או אמצע), כל יהודי כולל את כל שלשת האבות. כל בן ישראל צריך להרגיש הזדהות עם כל אחד משלשת האבות (דבר הבא לידי ביטוי באופן מיוחד בשעת צלותא, בפנייתנו ל"אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב"). באותו אופן, כל בת ישראל צריכה להרגיש שיש בתוכה את כל ארבע האמהות. כאשר מתחתנים הבן והבת הם מגיעים לשלמות של התכללות האבות והאמהות – נשמות האבות והאמהות לא נשארות חלילה "ענפין מתפרדין", אלא כולן מתחברות ומתכללות.

שוב, נאחל שנזכה בקרוב ממש ל"דין נצח" בביאת משיח צדקנו!

עולה 5 ברבוע) – ועוד 24 ימים של התכללות האבות עם האמהות (12 ימים של התכללות האמהות באבות ו-12 ימים של התכללות האבות באמהות).

המסר העיקרי כאן של הכוונה הזו הוא ההזדהות עם האבות והאמהות. כתוב ש"אין קורין אבות אלא לשלשה"^{קל}, ובחסידות מוסבר^{קלז} שהכוונה שהאבות מופיעים בכל אחד מישראל. לגבי השבטים,

קלז ברכות טז, ב.
קלז תו"א וארא נה, א.

שיעור

מאור עינים לפרשת מצורע

לשון הרע – זיוף וכפירה

קיצור מהלך השיעור

המאור עינים לפרשת מצורע עוסק ב**לשון הרע**, סבת הצרעת, ובדרך לתיקונה. התבוננות מעמיקה ב**תיקון הלשון**, הנוגע ליכולת האדם להכיר את עצמו ואת זולתו באמת וללא זיוף, והוא חלק עיקרי מהעבודה "**להביא לימות המשיח**".

לשקף את הטוב של כל אחד

גורמת לה' עצבות והופכת את הענג שלו לנגע, ולכן גורמת נגעים גם אצל האדם. על המשיח נאמר שהוא "נגוע"^א – ועד שהוא נקרא "חיוורא דבי רבי"^ב – משום שהוא מכפר על עוונות הדור (והדורות כולם), כאשר מובן ממאמר חז"ל הנ"ל שהוא בעיקר צריך לכפר על עון לשון הרע. המשיח משקף את הטוב שבכל יהודי – עד שכל יהודי שרואה אותו יכול להזהרות עמו ועם המשיחיות שלו^ג – ואת הענג של ה' מעם ישראל, וכאשר מדברים לשון הרע גורמים שיבואו נגעים גם על המשיח. דמות 'משיחית' כזו בתנ"ך היא **אסתר** המלכה

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו'. ודרשו רז"ל (ערכין טו:) מוציא רע, שבעון לשון הרע נגעים באין. אבל הענין, דכתיב (בראשית א, א) בראשית ברא אלהים וגו' ודרשו רז"ל בשביל התורה ובשביל ישראל, נמצא ישראל הם דבר חשוב מאוד לפני הש"י, שבשבילם ברא כל העולמות וכל הברואים. והש"י מקבל תענוג מכל אחד מישראל, אפילו מרשע גדול, כפלה הרמון רקתך אפילו רקנים שבך מלאים מצות כרימון (ברכות נז.). וכשמדבר לשון הרע על אחד מישראל, אפילו כשאומר אמת, הוא מבטל תענוג הבורא ית' כביכול, ומביא בו מדת עצבות כביכול כאמור (בראשית ו, ו) ויתעצב אל לבו, ומהפך מעונג לנגע. לכן שכרו מדה כנגד מדה נגעים באים עליו. תענוגו של ה' יתברך בא מעם ישראל והוא שמח כשמשבחים יהודי. לעומת זאת, חשיפת הדברים השליליים של יהודי, אפילו רשע גדול,

נערך (מהזכרון) ע"י איתאל גלעד. שביעי של פסח תשפ"ו – כפ"ח.

א ישיעיה נג, ד.

ב סנהדרין צח, ב. וראה באריכות ביאור הגמרא בסעודת משיח בחלק שיתפרסם א"ה בשבועות הבעל"ט.

ג וראה חידושי אגדות למהר"ל שם ובתוספת ביאור בסעודת משיח.

הורג למספרו [מי שמספרים עליו] ולמקבלו ולאומרו^ט, וקל גם להבין את הקשר של חשיפת החלקים החלשים והשליליים של האדם לגילוי עריות (וכנודע שברית הלשון מכוונת כנגד ברית המעור^ז), אך מהו הקשר הפנימי בין לשון הרע לעבודה זרה?

אבל הענין דכתיב (תהלים לג, ו) בדבר ה' שמים נעשו, שכל העולמות וכל הברואים נבראו בדבור, בכ"ב אותיות התורה, שהוא נקרא מלכות שמים. כי כשהמלך אינו מדבר אין יודעים לעשות רצונו, וכשמדבר נתגלה רצונו. והוא מלכות שמים, ומלכות בכל משלה (תהלים קג, יט). ואיתא בספר יצירה (פ"ב) קבען בפה, שהשיי קבע הכ"ב אותיות עולם הדבור מלכות שמים מדת אדנות אדני שפתי תפתח (תהלים נא, יז), קבע בפה של אדם. והנה השיי אינו מדבר לשון הרע על ישראל, כמו שהאב אינו מדבר על בנו. נמצא כשהאדם מדבר לשון הרע, מראה בעצמו שהוא מכחיש שדבורו הוא מלכות שמים מדת אדני. ולכן הוא כעובד עבודה זרה.

מלכות שמים היא עולם הדבור. רצון המלך וחפצו מתגלים בדבורו דווקא, ועל ידי דבורו המלך שולט ומנהיג את עמו – "באשר דבר מלך שלטון"^י. כאשר אדם משתמש בדבורו לרעה ומעציב בו את המלך הוא בעצם כופר

– הלעומת-זה של לשון הרע (חושבנא דדין כחושבנא דדין) – ש"כל אחד ואחד נדמתה לו כאומתו"^ז. כמו המשיח, שלמרות ש"לא תאר לו ולא הדר", בכל זאת יש לו חן מיוחד ומושך, "ונראהו ולא מראה ונחמדהו"^ח, כך "אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עליה"^ו והיא נושאת חן בעיני כל רואיה ומעוררת הזדהות מלאה (לא רק בישראל, אלא גם באומות העולם, כתכלית תפקידו של המשיח לפעול על כל האנושות^ז). רק מי שנוהר שלא לדבר לשון הרע על אף אחד – ואפילו לא לחשוב את רעת רעהו^ח – יכול למצוא חן בעיני כל ולגרם לכל אחד להזדהות עמו (בעוד שמחשבה רעה על רעהו ודבור לשון הרע גורמים מיד לפירוד לבבות ולחוסר יכולת להזדהות, כפשוט).

הכפירה שבלשון הרע

ואמרו רז"ל (ערכין טו): גדולה לשון הרע כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. וצריך להבין מה ענין עבודה זרה ללשון הרע.

הקשר של לשון הרע לשפיכות דמים הוא ברור, שהרי "לשון תליתאי קטיל תליתאי,

ד מגלה ז, א; יג, א. ה ישעיה נג, ב.

ו מגילה יג, א. "אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עליה" עולה 3003, משולש 77 (עד מזל), "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. והארץ, כמבואר סוד זה – "ארעא אתבטלת" – בתחלת ספרא דצניעותא. אסתר ועוד חוט של חסד (העולה יהודית, הגבורה של חנוכה, ובסוד 'איהו – מרדכי – יהודי ואיהי – אסתר – יהודית') עולה 1086, שרה רבקה רחל לאה – אסתר כוללת את כל ארבע האמהות.

ז ראה בסוף הלכות מלכים לרמב"ם.

ח ראה תניא אגה"ק כב עפ"י זכריה ח, יז.

ט ערכין טו, ב (סוגית לשון הרע שהיא המקור לדברים כאן). המשך המאמר הוא "אמר רבי חמא ברבי חנינא מאי דכתיב 'מות וחיים ביד לשון'". וידוע הרמז: "יד לשון" עולה ת (400, שלמות של כפ"כ) – "ת תחיה ת תמות". ועוד ידוע שלכל אות (מ"א עד ת) יש אות מילוי עיקרית. לתבה הראשונה בתורה, הכוללת את כל התורה כולה, "בראשית", אותיות המילוי העיקריות הן: בי רש אל שן יד תו, אותיות "יד לשון"! בי רש אל שן יד תו עולה 1313, תחית המתיים! עוד ידוע ש"בראשית" עולה שלשה דברים יחד (ח"י העולם הבא לרא"א), שבקדושה היינו "אורין תליתאי" (שבת פח, א; והיינו תורה נביאים כתובים העולה "בראשית ברא אלהים", כנודע) ובלעומת זה היינו "לשון תליתאי" (וכן רומז ל"כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות כו"). ועוד, בראשית ע"ה עולה חות חיים יד לשון, ודוק.

י ספר יצירה פ"א מ"ג.

יא קהלת ח, ד. בבטוי "באשר דבר מלך שלטון" ראשי התבות עולים רצון, סופי התבות עולים עת – וביחד עת רצון – ואמצעי התבות עולים חשמל, סוד "עת לחשות ועת לדבר" (שם ג, ז).

סיפור לשון הרע

– המייחס רע
לאדם – הוא
כפירה בהנהגת
ה' את העולם
בהשגחה פרטית
וייחוס משמעות
עצמאית ונפרדת
מה' לרע
ולסיבותיו, דהיינו
הפיכתו לעבודה
זרה

(מו"ק טז:) ומי מושל בי צדיק, ר"ל שהצדיק מושל עמי, עם הדבור שלי שהוא מלכות שמים המושלת בכל העולמות וכל הברואים.

והאיך באים לאמונה זו, היינו על ידי עסק התורה. דהיינו כשמדבר בדברי תורה ומקשר דבורו באותיות התורה, הוא מביא בו מלכות שמים.

לעומת הדיבור השלילי, השימוש הנכון בדבור – לטובתם של ישראל – מגלה את מלכות שמים בפה האדם, כאשר הדרך הטובה ביותר לכך

היא על ידי קביעת אותיות התורה בפה. על ידי קביעת אותיות התורה בפה זוכים להפוך ל"מאן מלכי רבנן"^{טז}, המושלים במציאות על ידי דבורם – "מושל בי" שהוא "מושל עמי" (כדרכו של בעל המאור עינים לדרוש 'ב...' כ'עם') שהוא הוא הדבור של ה' הבורא ומנהיג את העולמות. והנה איתא בערכין (טז:) פלוגתא, חד אמר סיפר אין לו תקנה וחד אמר יעסוק בתורה שנאמר מרפא לשון עץ חיים. והנה בודאי לא פליגי, שזה כלל בכל התורה אלו ואלו דברי אלהים חיים (עירובין יג:). והנה גם כאן, לפי כשעוסק בתורה שלא לשמה בודאי אין לו תקנה, אבל כשעוסק לשמה ומקשר דבורו באותיות התורה הוא מביא בו מלכות שמים, וזהו מרפא לשון עץ חיים.

וזהו זאת תהיה תורת המצורע, ר"ל התורה ולימוד של מוציא רע ביום טהרתו, יהיה כדי להעלות ולקשר את דבורו שהוא מלכות שמים הנקרא זאת, לקשר אל התורה. ואז והובא אל הכהן, רוצה לומר אל הש"י הנקרא כהן.

הזהירות מסילוף

הפסוק שמביאה הגמרא על תקנת המספר

במלכות ה'.

בספר החינוך כתוב שמשרשי מצות נגעים הוא "לקבוע בנפשותינו כי השגחת השם ברוך הוא פרטית על כל אחד ואחד מבני אדם וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם"^{יב} (וזהו המקום העיקרי בו הוא מזכיר את היסוד של השגחה פרטית). מכאן נלמד שבפרטות הכפירה והעבודה הזרה בלשון הרע הן ביחס להשגחה הפרטית דווקא. בפשט, דברי החינוך מתייחסים להכרה בשכר ועונש, "כי אתה

תשלם לאיש כמעשהו"^{יג}. אכן, ידוע פירוש הבעל שם טוב^{יד} ש"לך אֲדֹנִי חֶסֶד כִּי אַתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׁהוּ" בכך שה' משלם שכר טוב כאילו האדם עשה את המעשה הטוב, למרות שאינו אלא מסייע שאין בו ממש. כיוצא בכך, נראה שבדברים שליליים נפרש הפוך, שה' מכיר שהמעשה הרע הוא רק "כמעשהו" של האדם, ובאמת האדם לא חטא אלא הסטרא־אחרא וכו', ובעצם הכל הוא בהשגחה פרטית של "נורא עלילה על בני אדם"^{טז}. ממילא, סיפור לשון הרע – המייחס רע לאדם – הוא כפירה בהנהגת ה' את העולם בהשגחה פרטית וייחוס משמעות עצמאית ונפרדת מה' לרע ולסיבותיו, דהיינו הפיכתו לעבודה זרה.

תיקון הדבור בתורה לשמה

וזהו מאמר דוד המלך ע"ה (תהלים יב, ה) אשר אמרו ללשונינו נגביר, ר"ל שאומרים הרשעים נגביר לשונינו לדבר, כי שפתינו אתנו מי אדון לנו, ר"ל שהם מכחישים שהאדנות הוא בפייהם. אבל צריך להאמין שדבורו הוא מלכות שמים. וזהו מאמרם ז"ל

יב ספר החינוך מצוה קסט.

יג תהלים סב, יג.

יד כש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קצגב.

טו תהלים סו, ה.

טז ע"פ גיטין סב, א.

יז ראה גם מדור מאור עינים גליון פסח השתא.

מי שרוצה לדעת

באמת 'מה
הסיפור שלך?
חייב לשמור את
דעתו מכל זיוף

לסופר-ספר-ספור^א – מי שרוצה לדעת באמת
'מה הסיפור שלך?'^{בב} חייב לשמור את דעתו
(המתבטאת בלשונו, שהרי "דעת גניז בפומא"^{כג},
ובסוף הפה הלשון כוללת את כל הקו האמצעי,
דעת-תפארת-יסוד, כנודע^{כד}) מכל זיוף (ומכלל
הן אתה שומע לאו: מי שדעתו נתונה לסיפורים
על אחרים, באופן של "סלף בה", ודאי יזייף
גם בנוגע לעצמו ולא יצליח לזהות את סיפורו
שלו)^{כה}.

ורמז לסיום: בפסוק "מרפא לשון עץ חיים
וסלף בה שבר ברוח" יש זך אותיות והוא עולה
1836 – זך פעמים (ממוצע כל אות) חיים (מלה
עיקרית בפסוק, השייכת גם ל"מוות וחיים [ביד
לשון]^{כז})! וכן עולה ד"פ "חיוורא דבי רבי",
המשיח שמכפר על לשון הרע ומתקן בשלמות
את הדבור (משיח אותיות מְשִׁיח^{כח}).

כא לקוטי הש"ס (האריז"ל) לר"ה טז, ב; פירוש הגר"א
לס"י שם; לקו"ת שה"ש מו, ג; אוה"ת עקב עמ' תקפ"ו.
כב ראה שיעור מוצאי ד' שבת תשפ"ה (נדפס בגליון
בשלח תשפ"ה).

כג זחר ח"ב קכג, א. שער מאמרי רשב"י ג, ג, ודף מה;
מבו"ש ש"ש ח"ב פ"ג ד"ה "והנה".

כד נה"ש מה, ג.

כה הזהירות מלשון הרע צריכה לכלול גם זהירות האדם
מלספר לשון הרע על עצמו, מלהחליט בדבור את
חסרונותיו (ראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תרכא – ובכ"מ –
בשם אדמו"ר הרי"צ, שאסור לדבר לשון הרע על עצמו,
וכך נקטו גם הגר"מ פיינשטיין במסורת משה עמ' תצט
והבן איש חי בשו"ת תורה לשמה סימן תט). כך, בנוגע לדון
של "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו" (נגעים פ"ב
מ"ה) חקרו האחרונים האם האיסור הוא לעיין בנגעי עצמו
(כחכם הבקי בנגעים) או להחליט את הנגע בדבור (ככהן
שרק הוא יכול להחליט בדבור, וכאשר הכהן הוא עם הארץ
עליו להחליט בדבורו על פי דברי חכם שנלווה אליו), והעולה
הוא שהאיסור הוא דווקא בהחלטת הדבור של הכהן (ראה
מנחת חינוך מצוה קעב אות יב). ובפנימיות הדבר מלמד
שהאדם יכול לעיין בדעתו בחסרונותיו ולהכיר בהם כדי
לתקנם, אך אל לו 'לפסוק' על עצמו בדבור דברים שליליים
– "אין אדם משים עצמו רשע" (יבמות כה, ב ובכ"ד). אכן,
אין כלל שאין בו יוצא מן הכלל, וכך היו צדיקים גדולים –
דוגמת רבי אהרן מקרלין, שאמר על עצמו שהוא הרשע
הגדול מכולם (כלשונו בצוואתו: "חוטא שבחוטאים פושע
שבפושעים כמוני אשר לפי האמת אין אני יודע אם יש גרוע
ממיני...") – שנהג לבטש את עצמו, ואכמ"ל.

כו משלי יח, כא. וראה באורך לעיל הערה ט.

כז ראה תיקון המדינה עמ' קמה.

לשון הרע, "מַכְפֵּא לְשׁוֹן
עַץ חַיִּים", מסיים "וְסִלֵּף
בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ"^ח. מי
שדורש שיש תקנה למספר
לשון יפרש ש"מרפא לשון
עץ חיים" מרפא גם את
"סלף בה שבר ברוח" והחולק יאמר שעל אף
ש"מרפא לשון עץ חיים" הרי אם יש "סלף בה"
הוא גורם ל"שבר ברוח" גם ביחס לדברי תורה
(וכפי שהסביר המאור עינים, אם מדובר בתורה
לשמה היא גוברת על ה"סלף בה" ואם בתורה
שלא לשמה אזי ה"סלף בה" פוגע גם בתורה
עצמה).

פגם הלשון הוא "סלף בה" – סילוף וזיוף
בדבור (כאשר סלף, על פי דרך חז"ל שמזהים ס
עם ש שמאלית, רומז לאברי הדבור – שפתים-
לשון-פה). לשון הרע, אפילו אם תוכנה אמתי
(וכל שכן כאשר מדובר בהוצאת שם רע שקרית),
היא סילוף וזיוף. דבור מתוקן מלווה בניגון ונעימה
של אהבת ישראל – על דרך הנהגת אדמו"ר
הזקן, שכל דבורו היה בניגון^ט – וכאשר האדם
מדבר רע הוא מזייף את הנגון (נגון רע-חיצוני-
מזויף הוא לשון גנאי – "תליתאני", למי ששר
ושומע ושרים עליו... – ונגון טוב-פנימי הופך
את הנגע לענג). מכאן מובנת הזהירות החסידות
לדייק מאד בניגונים חסידיים אמתיים ופנימיים
(וק"ו להתרחק מניגונים חיצוניים ושליליים,
'ניגונים מהרדיו', שגם כשמדייקים בתוויהם הרי
כולם אומרים חיצוניות וזיוף)^י.

בלשון חז"ל הביטוי לגבי לשון הרע הוא
"סיפר" (ולא אמר וכו') – ספר מתחלף ב-
סלף בחילוף ל-ד (לשון-רע) באותיות למנו.
הספור שייך לדעת (בהקבלת חכמה-בינה-דעת

יח משלי טו, ד.

יט לוח 'היום יום' ח' אדר'א' וכ"ג אלול.

כ המשפיע החסידי הדגול ר' שלמה-חיים קסלמן ע"ה
אמר שלפי האופן בו בחור שר ניגון אפשר לזהות אם הוא
'פנימי' או 'חיצוני' (ראה המשפיע פרק תשיעי, עמ' 495),
ולכן כאשר הוא אמר לבחור שהוא 'מזייף' זו היתה הערה
נוקבת שראוי היה לקחת אותה לעומק הלב.

שיעור

לחיות באוירו של משיח

אורא דארץ ישראל

קיצור מהלך השיעור

לכבוד יום הולדתו של הרבי המהר"ש ב"ב' אייר – ובשייכות עם הילולת בעל פרי הארץ, מרא דארעא ישראל, שעמד בראש העליה הגדולה הראשונה בעת החדשה – מתפרסמת רשימה יפהפיה על אודות מעלת **אורא דארץ ישראל בעבודת האדם** ועל המעלה והדחף לזכות לאויר הזה **דווקא בארץ ישראל כפשוטה**.

"כל הנשמה תהלל יה"

מי שזוכה לנשום את אוירא דארץ ישראל הטהור אינו מסיח לרגע את דעתו מיוצרו יתברך, ובכך מקיים את הפסוק (סיום ספר תהלים) "כל הנשמה תהלל יה הללויה"^ה – "אמר רבי מאיר [המאיר עיני חכמים בהלכה], בחינת מוחין דאבא, אוירא דארץ ישראל^ו על כל נשימה ונשימה שאדם מעלה חייב לקלס את יוצרו"^ז. מאמרו של רבי מאיר בא בהמשך וכביאור לדברי המדרש "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך"^ח – "בכל נפש ונפש שברא בך". במקום אחר דרשו חז"ל "ובכל נפשך" אפילו

אויר א"י ואויר חו"ל

בשם הרבי המהר"ש:^ט
 "אמת ד'אורא דא"י מחכים"^א, אבל גם זה ברור שאוירא דחו"ל מטפיש"^ב.
 איתא בספר עשרה מאמרות^ג, ומובא בתניא^ד, שכשם שאויר גן עדן מתפשט סביב כל אדם (ונרשמים באויר זה כל מחשבותיו ודבוריו הטובים בתורה ועבודת ה') כך גם אויר גיהנם כו'. אויר גן עדן ואויר גיהנם היינו אוירא דארץ ישראל ואוירא דחוץ לארץ, אויר טהור ואויר טמא.

רשימת הרב. י"ג תשרי תשפ"ו.

א בבא בתרא קנח, ב.

ב ראה ספר התולדות הרבי מהר"ש הוספה ב עמ' 67. מבשר טוב ח"ג אוצר עובדות אות ח. ובכ"מ.

ג מאמר חקור דין ח"ב פי"ב.

ד אגה"ק כז.

ה תהלים קנ, ו.

ו עירובין יג, ב.

ז ב"ב קנח, ב.

ח בראשית רבה יד, ט.

ט דברים ו, ה.

י דברים רבה ב, לו.

לחיות באוירא דא"י היינו לחיות ב"אורו של משיח" שמעל ל"אורו של משיח"

שלמעלה תורה"כ) אבל **אור, אור י**, היינו חכמה סתימאה, מקור החכמה שבכתר עליון, "כח המשכיל" בלשון החסידות^כ.

כח המשכיל משכיל (מפעיל) את השכל, והיינו לשון "[אורא דא"י] מחכים" (האותיות השונות של "**משכיל**" "**מחכים**" הן אותיות **חשמל**, "חש" בחכמה סתימאה ו"מל" בחכמה הגלויה, היינו מה שרבי מאיר "מאיר עיני חכמים", "כנ"ל, כאשר מה שלא עמדו חבריו על סוף דעתו היינו בחינת ה"חש" שבו, וד"ל).

והוא סוד "כל רב מבבל [חו"ל] וכל רבי מארץ ישראל"^{כז}, כאשר תוספת ה"י של רבי היא סוד "נביעת האין-סוף", כמו שמבאר מורנו הבעל שם טוב^{כח}.

אור חכים או מטפיש בכל מקום

על אורו של משיח, כמו על ה' עצמו, נאמר "לית אתר פנוי מיניה"^{כט}, הוא נמצא בכל מקום (ומתפשט סביב כל אדם, כנ"ל). בכל מקום אפשר להיות בארץ ישראל או בחו"ל, באור גן עדן או באור גיהנם, באור המגדל חכמים – אור המוליד ומטפח מחשבות טהורות וקדושות – או באור המגדל טפשים כו'.

התפשטות האור הטהור של ארץ ישראל פועלת באדם התפשטות הגשמיות ב"רצוא"^ל מלמטה למעלה ("למה נקרא שמה ארץ? שרצתה לעשות רצון קונה"^{לא}) ו"שוב" לאחד^{לב} (וראה תניא פרק נ). **התפשטות** האור הטמא של חו"ל הופכת באדם **להתטפשות** (דהיינו 'גרעבקיט', גסות).

נוטל את נפשך"^א. כך צריכה להיות החוויה של כל נשימה – הנפש תשוב אל האלהים^ב וה' מחזירה בחדס וברחמים (כמו בעת השינה-השכיבה והקימה, וכמו בשעת מתן תורה – "רבה אמונתך" לתחית המתים"^ג), סוד "עלה אלהים בתרועה [עליה מצד שם אלקים, מדת הדין, ואחריה המשכה של שם] הוי' [שם הרחמים] בקול שופר"^ד, וד"ל. השם הקדוש י-ה ("כל הנשמה תהלל יה הללויה") הוא שם החכמה (כללות אור"א עילאין – י-ה) כמבואר באר"י^ט, והיינו מה שאוירא דא"י מחכים. והוא גם השם של "שכינה ביניהם"^{טז} (י של איש ו-ה של אשה), יחוד קודשא בריך ושכינתיה, כאשר "הוי' בחכמה יסד ארץ"^{יז} ("אבא יסד ברתא"^{יח}) – "ארץ אשר הוי' אלהיך דורש אותה [בלב, על דרך 'בכל לבי דרשתיך'^{יט}] תמיד עיני הוי' אלהיך בה [מוחין דאבא, עיני ה' וגו']"^כ.

אורו של משיח

לחיות באוירא דא"י היינו לחיות ב"אורו של משיח" שמעל^א ל"אורו של משיח"^{בב}. אור היינו ראשית הגילוי דחכמה (על דרך "אורייתא [תורה אור"^{כג}] מחכמה נפקת"^{כד}, "נובלות חכמה

יא א ברכות סא, ב.

יב ע"פ קהלת יב, ז.

יג איכה רבה ג, ח.

יד תהלים מז, ו. וראה ויקרא רבה כט, ג.

טו זחר ח"ג יא, א, וכמבואר במפרשים על ספר יצירה פ"א מ"א.

טז סוטה יז, א.

יז משלי ג, יט.

יח זחר ח"ג רמח, א; תקו"ז תקון כא (סא, ב).

יט תהלים קיט, י.

כ דברים יא, יב.

כא שיחת ש"פ תולדות תשנ"ב.

כב בראשית רבה פה, א. ובכ"מ.

כג משלי ו, כג.

כד זחר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

כה בראשית רבה מד, יז.

כו סידור עם דא"ח ד"ה "ברוך שאמר" (לט, ג"ד). ובכ"מ.

כז תקו"ז חדש צח, א; ראה שם הגדולים סדר תנאים ואמוראים; כש"ט (קה"ת) אות קמ.

כח כש"ט (קה"ת) אות קמ.

כט תקו"ז תקון נד (צא, ב).

ל יחזקאל א, יד.

לא בראשית רבה ה, ז; פסיקתא זוטא בראשית א, א.

לב ע"פ ספר יצירה פ"א מ"ח ואחת הגרסאות בהקדמת תקו"ז ז, א.

ועל אנשי ביל"ו ("בית יעקב לכו ונלכה"ט) אמר שאם היו מוסיפים את סיום הפסוק, "באור הוי" (הגם שהיו רחוקים מלהיות עובדי ה', רק שלא יהיו מכחישי ה' ח"ו), היה מצטרף אליהם.

ועוד, ידועה^מ ה'מחלוקת' שלו עם אביו הצמח-צדק, לאחר שעברה שנת תר"ה, שנת קץ, ומשיח עוד לא בא, שאל הבן את האב על כך, והאב ענה שאכן באותה שנה נדפסה הספר לקוטי תורה, שבו גילוי אור ה', אורו של משיח. והשיב הבן, "אבא, אנו רוצים משיח למטה מעשרה טפחים", אנו רוצים לנשום את אורו של משיח, באותו מקום שהוא נמצא למטה, נשמה בגוף, בא"י כפשוטו, שדוקא שם נזכה, על ידי תורתו של משיח, להחכים באמת (להתעצם עם החכמה האלקית, כטבע יהודי^{נא}, ללא 'עבודה' ביגיעה מרובה – שאינה שווה לכל נפש – הנצרכת בחו"ל, שהיא עבודה קשה, עבודת פרך, של גלות), להגיע לאין האמתי, כנ"ל, שהוא ענין תחית המתים (שעל כולם 'להתגלגל' לא"י על מנת לקום לתחיה, כנודע^{מב}).

ועוד ידוע שהרבי המהר"ש מכונה (במיוחד אצל הרבי) על פי פתגמו הידוע "לכתחילה אריבער" – "העולם אומרים [כפי שמופיע בכתבי אביו כדרך אמיתית בעבודת ה'^{מג}]! אם אי אפשר לעבור מלמטה אזי בלית ברירה צריך לדלג מלמעלה, אבל אני אומר לכתחילה אריבער"^{מד}, לכתחילה יש לדלג מלמעלה, לא להתחשב כלל במניעות ועיכובים של אור חו"ל המטפיש, מטמא ומטמטם את המח והלב, אלא להשתחרר לגמרי מ'הנחות העולם' המגבילות ולדלג ישירות לגאולה מלמעלה.

חיי אור מחכים הם חיים של 'אין' ("והחכמה מאין תמצא"^ג), בכל נשימה ונשימה לנשום-להפנים-לחיות את האין האלקי המהווה את היש בכל רגע תמיד, תחושת בטול היש לאין (התפשטות הגשמיות, כנ"ל).

לעומת זאת, חיי אור מטפיש הם חיים של הרגשת היש של המציאות בכלל ושלי בפרט (דהיינו התטפשות כנ"ל).

אור ארץ ישראל כפשוטה

אדמו"ר הצמח-צדק, "מאך דא ארץ ישראל"^{יד} ('עשה כאן ארץ ישראל') – "לית אתר פנוי" מאורא דארץ ישראל, כנ"ל, וממילא על ידי עבודה (ביגיעה) אפשר לעשות כאן, גם בחו"ל, ארץ ישראל (כמו שתלמיד חכם אמתי יכול להמשיך את קדושת השבת בששת ימי המעשה, וכך 'לחיות' שבת כל ימי השבוע^{טו}). ועם כל זאת לא הסתפק הרבי המהר"ש בפתגם זה של אביו אלא שאף מקרב לב ונפש חפצה לעלות לארץ ישראל כפשוטו (לעלות "מחיל אל חיל [מחו"ל אל חו"ל, היינו שכל עליה לא"י הופכת להיות בחינת חו"ל ביחס לעליה הבאה, על דרך תשובת רבינו סעדיה גאון, כשבכל יום יש לעשות תשובה על עבודת ה' ביום הקודם, שכחטא תחשב לפי העליה של היום^{טז}] יראה אל אלהים בציון"^{טז}) ושם לנשום את אורא דא"י דמחכים.

פעם התבטא^{יח} הרבי המהר"ש שרצונו לעלות לארץ ישראל יחד עם מאה אלף יהודים.

לג איוב כח, יב.

לד ראה אג"ק מוהרי"צ ח"א אגרת עדר, ומובא בכמה מכתבי הרבי מליובאוויטש. והוא מענה לחסיד שרצה לעלות לארץ, והצמח-צדק אמר שישאר במקומו ויעשה שם ארץ ישראל.

לה וראה זר ח"ג כט, א שתלמיד חכם נקרא שבת.

לו מופיע בכ"מ, החל מסדורו של שבת ח"ב דרוש ג פ"ג מאמר ה. ראה אריכות דברים והשוואת נוסחאות בספר אלפא ביתא קדמיתא ערך 'תשובה' עמ' 400.

לז תהלים פד, ח.

לח ספר התולדות מהר"ש עמ' 78.

לט ישעיה ב, ה.

מ שיחת ש"פ פינחס מבה"ח מנ"א השי"ת ס"א.

מא חנה אריאל לך לך עמ' סז (מהדורת תשע"ט), וש"נ. ובכ"מ.

מב כתובות קיא, א. ראה גם רש"י על בראשית מז, כט.

מג אור תורה נ"ך עה"פ "ועמך קלם צדיקים" (נ"ך, ח"א, עמ' רפח). וראה באריכות בעתה אחישנה פ"ב.

מד ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א עמ' תריז; לקו"ש ח"א עמ' 124. ועוד.

פרקי אבות

פרק ב משניות יא, יג

האדם והבריות

רבי יהושע אומר עין הרע ויצר הרע
ושנאת הבריות מוציאים את האדם
מן העולם.

פירוש רבינו עובדיה ברטנורא

עין הרע. כמו עין רעה. שאינו מסתפק במה שיש לו ומחזר אחר דברים אחרים. ויש מפרשים עין הרע, שמכניס עין הרע בממון חבירו או בבניו ומזיק לו:

ושנאת הבריות. שנאת חנם. ורמב"ם פירש, שמואס חברת הבריות ואוהב לישיב יחידי. ואני שמעתי, אדם קשה שמביא עליו שנאת הבריות וגורם שהכל שונאים אותו:

חש-מל-מל דלעו"ז בשנאת הבריות

הרע"ב מביא שלשה פירושים ל"שנאת הבריות":

א. "שנאת חנם", ללא כל סבה, 'שנאה בטהרתה'. בית המקדש השני נחרב בחטא שנאת חנם^א, ויבנה שוב בית נצחי לעולם ועד בזכות אהבת חנם^ב, 'אהבה בטהרתה', ד"מרובה מדה טובה"^ג.

ב. "רמב"ם פירש שמואס חברת הבריות

ואוהב לישיב יחידי", היינו שפורש מן הצבור ולא משתתף בצרתם ובתפלתם. הוא יוצא מן הכלל לגרועותא, אין לו חפץ בכלל, בצבור (ד"לא מת") אלא בפרט של עצמו. יש גם בדידות חיובית, אך בדידות הבאה מתוך מאיסה בחברת הבריות היא רעה מאד.

ג. "שמעתי, אדם קשה שמביא עליו שנאת הבריות וגורם שהכל שונאים אותו" – היינו "וכל מי שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו"^ה.

שלשת הפירושים הנ"ל הם כנגד חש-מל-מל של הלעומת-זה:

שנאת חנם, ללא סבה, שנאה 'סתם', היינו חש; מי ששונא את כולם ועל כן נבדל מהם ויושב בדד (כאיש מצודע^ו) היינו ה"מל" הראשון, הבדלה; ומי שגורם שכולם שונאים אותו היינו ההפך מהמתקה, ה"מל" השני.

רבי שמעון אומר הוי זהיר בקריאת שמע
ובתפלה וכשאתה מתפלל אל תעש
תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני
המקום שנאמר כי תחנון ורחום הוא ארך
אפים ורב חסד ורחם על הרעה ואל תהי
רשע בפני עצמך.

"ואל תהי רשע"

בהכנעה הבדלה המתקה

רע"ב מביא שלשה פירושים ל"ואל תהי רשע בפני עצמך":

א. "אל תעשה דבר שהיום ולמחר תרשיע

ד ראה הוריות ו, א; תמורה טו, ב; ספרא, דבורא דחטאות פרשת ו.

ה אבות פ"ג מ"ו.

ו כש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות כח.

ז ויקרא יג, מד.

א מסכת כלה פ"ח; יומא ט, ב; ירושלמי יומא פ"א ה"א.
ב נחמד מזהב (לרבי יחזקאל מקוזמיר זצוק"ל) לקוטים
לט, א; אורות הקדש ח"ג עמ' שכג:שכד. וכך מבואר
במקומות רבים בשיחות הרבי מליובאוויטש.
ג ע"פ אבות דר"נ פרק ל.

עלית הדורות מהרמב"ם לאדה"ו

המאמר של "רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא", "אל תהי רשע בפני עצמך", מובא בתחלת ספר התניא, וכותב שם אדמו"ר הזקן: "וגם אם יהיה בעיניו כרשע ירע לבבו ויהיה עצב ולא יוכל לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב, ואם לא ירע לבבו כלל מזה יכול לבוא לידי קלות ח"ו". לכאורה דברי אדמו"ר הזקן דומים לפירוש הרמב"ם הנ"ל (פירוש ההכנעה, מתאים לספר של בינונים, וד"ל), אך למעשה הם שונים מאוד: הרמב"ם אומר שמתוך שהוא מחזיק את עצמו רשע יתיאש מעצמו ומהקשר שלו לה' ולתורה ויצא לתרבות רעה ח"ו. לעומתו אדמו"ר הזקן כותב רק שירע לבבו ויהיה עצוב (לא מיואש) ולא יוכל לעבוד את ה' בשמחה, או שאם לא ירע לבבו (אפשרות שלא עולה על דעת הרמב"ם) יכול לבוא לידי קלות ראש ח"ו (אך לא עד כדי יציאה לתרבות רעה לגמרי).

נמצא שבירידת הדורות (מהר סיני), שבה גם עלית הדורות (לימות המשיח)¹⁰⁵, מדת הדין הקשה פוחתת והולכת ומדת הרחמים גוברת, וד"ל.

אתה את עצמך בו".

ב. "והרמב"ם פירש, אל תהי רשע בעיניך כלומר לא תחזיק עצמך כרשע, שמתוך כך אתה יוצא לתרבות רעה לגמרי".

ג. "ואני שמעתי, אל תהי רשע בדבר זה שתפרוש מן הצבור ותעמוד בפני עצמך". שלשת הפירושים הם כנגד הכנעה הבדלה המתקנה¹⁰⁶, אך לא לפי הסדר הנ"ל:

פירוש הרמב"ם "לא תחזיק עצמך כרשע כו" היינו שפלות והכנעה של שקר, שפלות של עצבות ויאוש, שמתאש מהכל וכך יוצא לתרבות רעה ר"ל.

הפירוש הראשון הוא כנגד הבדלה – שים לב והזהר שלא לעשות דבר שעתידי להתנגם בך, לעשות אותך רשע ולהבדיל אותך מן החברה. הפירוש האחרון (שהוא בעצם 'ווארט'), "אל תהי רשע" בעצם היותך "בפני עצמך", לפרוש מן הציבור ברצון (ראה לעיל משנה יא בענין מיאוס בחברה), היינו שלילת ה"יחד" ("יחד שְׁבִטִי וְשָׂאֵל"¹⁰⁷), שלילת ההמתקה של "הִנֵּה מֶה טוֹב וּמֶה נָעִים שְׂכָת אֲחִים גַּם יָחַד".

ח כש"ט את כח.

ט דברים לג, ה.

י תהלים קלג, א.

יא ראה חסדי דוד הנאמנים ח"ה עמ' 105. ובכ"מ. וראה פרי צדיק ואתחנן אות כא וכי תבוא אות טז בשם הרבי ר' שמחה בונים מפרשיסחא.

הסיפור החסידי

רבי מנחם מענדל מויטבסק | החסידות, הגמרא והעינים

רבי מנחם מענדל מויטבסק נולד בשנת ת"צ לערך, לאביו רבי משה שהיה מתלמידי הבעש"ט. בגיל צעיר ביותר כבר היה לתלמידו של המגיד ממעזריטש, שטיפחו לתורה ולעבודת ה' ואף נסע עמו אל הבעל שם טוב הקדוש. לאחר הסתלקותו של המגיד חזר לויטבסק והשתקע בהורדוק הסמוכה. ריכוז סביבו אלפי חסידים שבתוכם מן הגדולים שבתלמידי המגיד. בחודש אדר תקל"ז עלה רמ"מ לארץ ישראל בראש קבוצת חסידים בת שלוש מאות איש. הם הגיעו לארץ בה' אלול תקל"ז, בתחילה התיישבו בפקיעין ולאחר מכן עברו לצפת. בשל רדיפות ערבים ותורכים בעיר, וכן מאחר שנדחו מהקהילה הקיימת, עברו לעיר טבריה. ביום שני, ר"ח אייר תקמ"ח צווה לאלו שעמדו לידו לצאת מהחדר "כי הנה ה' נצב עלי", וכעבור שעה נסתלק בהשאירו את בנו יחידו רבי משה. נקבר בבית העלמין הישן בטבריה בחלקת תלמידי הבעש"ט.

ושלום שלא ירים את עיניו להביט בשני הצדיקים. כך התחיל אותו שיעור. הצדיקים ישבו ולמדו יחד, פעם אחר פעם. אולם לאחר זמן לא יכול היה אותו חסיד להתאפק. בין בכוונה ובין שלא בכוונה — הרים לפתע את ראשו והביט בפני רבי מענדלי מויטבסק. באותו רגע הסתנוור מרוב האור, ואיבד את ראייתו. החל החסיד לבכות לפני הרבי: זו תורה וזו שכרה? האם זהו העונש על שהרמתי את ראשי והבמתי כך לרגע?

אמר לו רבי מענדלי: את ראייתך אחזיר לך כעת, אך מעתה לא תבוא לכאן עוד. ומאחר שעשית דבר שלא כשורה — דע לך שחמש שנים לפני שתסתלק מן העולם תחזור ותתעורר. ואכן, באותה שעה חזרה אליו ראייתו.

עברו השנים. רבי מענדלי כבר נסתלק מן העולם. יום אחד, לפתע — איבד אותו ר' משה שוב את ראייתו. מיד הבין מה הדבר מרמז: לפי דברי הרבי, נותרו לו כעת חמש שנים לחיות בלבד. אולם עדיין היה אדם צעיר, והדבר ציער אותו מאד. לא רק עצם העיוורון, אלא גם המחשבה שעליו למות בתוך שנים מעטות.

לרבי מנחם מענדל מויטבסק היה תלמיד, בשם ר' משה. פעם אחת, שמע ר' משה את הרבי בוכה. כשהתקרב — כנראה שהיה מן המקורבים אליו — שאל אותו: רבי, מדוע אתה בוכה?

ענה לו הרבי: אני בוכה משום שאני רואה ברוח הקודש, שמכל העבודה של צדיקי הדור הזה — מכל הדבקות, מכל חוויית השבת, מכל מה שאנו עובדים עליו ומדברים עליו, מכל זה לא יישאר אלא דבר אחד בלבד: "א' מרונק ברוזנק" — לגימה של משקה...

כששמע זאת ר' משה, אמר שיש בידו עצה כיצד לא תשתכח תורת החסידות. שאל אותו הרבי: ומה העצה? אמר לו ר' משה: שהרבי והקאליסקער — חברו של רבי מנחם מענדל, רבי אברהם מקאליסק — יקבעו ביניהם שיעור בגמרא. אם אתם, שני גדולי הדור, תשבו יחד ותלמדו בחברותא דף גמרא בנגלה — זו העצה שתורת החסידות לא תשתכח.

העצה מצאה חן בעיני הוויטבסקער, שאף הרשה לרבי משה להיות נוכח בשעת הלימוד. אך בתנאי אחד — שישב ויביט כל העת למטה, אל הארץ, והם

ישנם צדיקים של "אין" וצדיקים של "יש". צדיקים של אין חשים את ביטול המציאות לבוראה, וצדיקים של יש חשים את האהבה והיראה – את הממשות של היהודי העובד את ה' ומתייחס אליו. לכל צד שורש אמיתי באלוקות, אך צדיקי ה"אין", מהם רבי מנחם מענדל, גבוהים לאין ערוך מצדיקי ה"יש" המורגש (יש עוד מדרגה של "יש האמיתי", שלא עליה מדובר כאן).

גם היותו דור מקשר בין שני "משה" מתקשר לכך. על משה רבנו מודגש בזה, כי "משה משה" לא פסיק טעמא בגויהו": לשאר הנביאים, כשנכפלה הקריאה בשמש, ישנו טעם מפסיק המחלק בין הקריאה הראשונה לשניה. אצל משה רבנו לעומת זאת, המילים "משה משה" מופיעות ברציפות וללא הפסקה כלל. רבי מנחם מענדל, אם כן, הוא בבחינת "לא פסיק טעמא בגויהו" ביחס לאביו ובנו... הוא נמצא ביניהם, אך נעלם ומתאיין כל כך – שאין זו הפסקה כלל.

בין חסידות לגמרא

תורת החסידות, ביחס לתורת הנגלה, היא כולה "אין" – היא עוסקת בנבכי התורה והנפש, ומבוססת על גילויים עליונים של יודעי ח"ן, שהיו נעלם גמור עבור רוב עם ישראל לאורך הדורות. לעומתה, התורה הנגלית היא בחינה של "יש" – היא עוסקת בעולם החיצוני והממשי, והיתה נגישה לכל יהודי מאז מתן תורה.

עצתו של ר' משה, לפיכך, היא לקשר את האין והיש, את החסידות עם הנגלה, בדומה ליכולתו של רבי מנחם מענדל לחבר את שפלותו הפנימית עם גיוני המלכות החיצוניים. זו עצה מופלאה ואמיתית – אך את האור הרב שמופק מחיבור כזה אפילו הוא, נותן העצה, אינו מסוגל להכיל. הוא מאבד את מאור עיניו וכמעט את אריכות חייו, אך רבי מרדכי מלעכוויטש פועל עבורו אריכות ימים. בסופו של דבר, האיש שהאריך את ימי החסידות בעולמנו – זכה לאריכות ימים בארץ ישראל. (א' אייר ע"ז)

ישב וכתב פדיון נפש לרבי מרדכי מלעכוויטש, שהיה אז בחוץ לארץ ורבי אברהם מקאליסק מינה אותו לממשיכו. במכתב סיפר לו באריכות את כל המעשה שאירע עם רבי מענדל, וביקש רחמים על עצמו: הוא עדיין צעיר, ולפי הסימן שנתן לו הרבי – נותרו לו רק חמש שנים לחיות.

לאחר זמן קיבל תשובה מרבי מרדכי. במכתבו כתב לו: את העיוורון איני יכול לקחת ממך – הוא יישאר. אך בוודאי אין הכרח לפרש את דברי רבי מענדל כך שתוכל לחיות רק חמש שנים. יתכן לומר שהתכוון, כי תתעורר לכל הפחות חמש שנים לפני בוא יומך. לכן אני מברך אותך שתחיה עוד שנים רבות – גם אם תהיה עיוור. וכך אכן היה.

רבי משה, החסיד המסור, זכה לשמוע מרבו דבר אמיתי מאוד – ומזעזע מאוד: אם לא נטכס עצה, דבר מעומק החסידות לא ישאר. אבל למה זה כך? מהי הסכנה הנשקפת לחסידות?

בשביל לענות על השאלה הזו יש להעמיק באישיותו של רבי מנחם מענדל מויטבסק, שהיה חותם על מכתביו "השפל באמת". רבי מנחם מענדל ניחן בשפלות עמוקה, ומסופר כי פעם אחת כשאחד מגדולי חסידיו שיחרר לפתחו התמרמר בינו לבין עצמו: "מדוע הוא הולך אלי ולא אני אליו?", אך מיד לאחר מכן, ישב על מקומו כמלך וקיבל את פני החסיד שלהרגשתו היה גדול ממנו...

בדומה למשה רבינו, שהיה ענו מאוד ועם זאת מלך ישראל, גם רבי מנחם מענדל ראה בעצמו אין ממש – ומלכותו היתה לבוש לאין שהיה. כל גיוני השררה נועדו לאפשר לו לפעול במציאות, ולהוביל את התבססות החסידים בארץ – יחד עם תחושת האין העמוקה הזו, וככלי הכרחי לה. הקשר של רבי מנחם מענדל למשה רבנו מומחש גם בשלושת ה'משה' שסבבו אותו: אביו ובנו נקראו שניהם משה, וגם תלמידו החשוב שבסיפור זה.

יש ואין

אם נרחיב מעט את היריעה, ניתן לומר כי

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

פגיעה בחבר וכאב כרוני

אירע לי איזה מקרה כלשהוא שגרם לי לחץ נפשי גדול. הלחץ ב"ה ירד, אבל מאז אני סובל מכאב כרוני בצד שמאל של הראש שמקשה עלי. לצד הטיפול הרפואי, עשיתי חשבון נפש והיה נראה לי שהפגיעה שגרמה לחץ הנפשי היתה קשורה לפגיעה שפגעתי בחבר זמן קצר קודם. בקשתי מחילה ואנו שוב חברים טובים, אבל חשבתי שעלי לתקן עניינים של "בין אדם לחברו" ו"כיבוד הורים ומורים". איני יודע אם החיבור נכון וכיצד עלי לתקן. אשמח לעצת הרב.

מענה:

תיקון "בין אדם לחברו" היינו להיות מוכן תמיד להתנדב לשם טובת הזולת, לשאוף ולהשתדל להגיע למדת החסיד בפרקי אבות, "שלי שלך

ושלך שלך", מתוך הידיעה הפנימית שלא מגיע לי כלום, "כי ממך הכל גו'" (זה משחרר את צד השמאל של הראש, מקור הרגשת היש של עצמי והשמירה על 'זכויותי' – אף פעם לא להיות 'פגיע'). לגבי "כיבוד הורים ומורים" פשוט לכבד, מתוך אהבה והרגשת קרבה (הם לא האויב שלך אלא החבר שלך, שייך להנ"ל תיקון מוחין דשמאל).

רפואה רוחנית לגידים

מזה חודש וחצי אני סובל מדלקת בגידים בכף היד הימנית, מה שמקשה עלי בתפקוד היומיומי והן בפרנסה (אני סופר סת"ם). בהשגחה פרטית קראתי מעשה על הרבי הרש"ב שאמר לבנו הרבי הרי"צ, שאם היו מקדשים את האיברים והגידים היו רואים

את קריעת ים סוף וכן בהפטרה שקראנו בשבת חוה"מ פסח הוזכרו הגידים כמה פעמים. האם אפשר לדעת מהו ה'סוד' של הגידים?
מלבד הטיפול הרפואי, מה עלי לתקן בפן הרוחני על מנת שתהיה לי רפואה שלמה?

מענה:

יד ימין היא ימין מקרבת וגיד לשון המשכה. גם משיח נקרא 'משיח נגיד' על שם המשכת יד ימינו לקרב ולחבק את כל היהודים. הפגם בגיד הוא סוד גיד הנשה – נשה לשון שכחה, היינו לימוד תורה וכו' בשכחת נותן התורה (וכן בכתובת סת"ם יש כל הזמן לזכור את ה' נותן התורה, בפרט בקדושת השמות, אך "שויתי הוי' לנגדי תמיד").
ברכת רפואה שלמה והצלחה רבה בכל מעשיך.

לכתחלה ואריבער

של הרבי בעבודת ה' ובמיוחד באשר
היה מדבר בפעילות צבורית למען
הכלל, בעת שהיה צריך לדבר עם
השלטונות ברוסיה. דרכם של עסקנים
במקרים כאלו היא לדבר בלשון רכה
להשתדל ולנסות לשכנע בדרךכים
נפתלות את הצד השני. אבל הרבי לא
נהג כן. הוא היה מדבר ישירות, 'דוגרי',
את האמת הצרופה, מבלי להתבייש או
להסתיר דבר, אף שבגלל דרכו זו קנה לו
מתנגדים רבים. משום כן זכה שפעמים
רבות הוא עצמו מכנה על שם הנהגה
זו – 'לכתחלה אריבער'.

כ"ת יכול פה?!

סדר יומו של הרבי הצמח צדק היה
עמוס ביותר. את זמנו חלק בין למוד
ותפלה, פתיבת מאמרי חסידות עמקים
ואמירתם בפני קהל החסידים. מלבד
כל אלו הקדיש הרבי זמן רב לקבלת
קהל ב'יחידות'. במפגשים אלו היו
יכולים האנשים לפרק את צרותיהם
ולבקש מהרבי ברכה ועצה לעזרה,

שלום ילדים!

במוצאי שבת הקרובה נצין את יום
הולדתו של הרבי מהר"ש, רבי שמואל,
הרבי הרביעי בשושלת אדמו"ר י
חסידות חב"ד. הרבי הוא בנו השני
והצעיר ביותר מבין בניו של הצמח צדק.
גם אחיו המבוגרים היו חסידים גדולים,
חלקם אף שמשו בעצמם כאדמו"רים,
אבל דוקא הרבי מהר"ש זכה להיות
הממשיך של שושלת ליובאוויטש.

הפתגם המפורסם ביותר משמו של
הרבי מהר"ש הוא "לכתחלה אריבער".
"העולם אומרים", נוהג היה הרבי
לומר, "שאם נתקלת במחסום שאי-
אפשר לעבר אותו נסה את כל הדרך
העוקפות האפשריות – מלמטה או
מאחד הצדדים. אמנם, אם לא מצאת
דרך ואין לה בדרך אחרת – עליה
לנסות לדלג מלמעלה. אבל אני אומר",
היה מסים הרבי, "מלכתחלה עליה
לדלג מלמעלה!".

פתגם זה מבטא את דרכו התקיפה

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

ומיד הודה לדבריו: "צדקת!".

מה היתה פונתו? ללמד חסידות ולכתב אותה הם ענו גדול, אבל מפגש של יחידות בין רבי לחסיד הוא מפגש בין 'יחידה' שבפגש של שניהם. מפגש כזה מוליד חדושי חסידות עמקים פי כמה וכמה, ועל כך הודה הרבי לדברי בנו.

חז"ס אלהים בלשונות!

עוד ספור שימחיש לנו את הישירות בה הצטנן הרבי מהר"ש ואת אי-נכונותו להתפשר על דרכים שאינם המטרה המבקשת עצמה. השנה היתה שנת תר"ח, שנה שרבים צפו לה. מסור ומקבל היה ששנה זו מסגלת לביאת המשיח, וכי קץ הגאולה קרוב בה מאי-פעם. בחלוף אותה שנה חשו רבים אכזבה רבה – הרי חלפה השנה ומשיח עוד לא בא!

כאשר נשאל על כך הצמח צדק הוא ענה: "דוקא זכינו בשנה זו להתגלות משיחית מיחדת! זכינו להדפסתו של ספר 'לקוטי תורה!'". ספר זה כולל את מאמרי החסידות העקריים של אדמו"ר הזקן לפרשות התורה. מאמרים אלו המתינו במשך שנים להוצאתם לאור הדפוס והספר נחשב לגדול ולחשוב בספריו. הפצת מעינות פנימיות התורה הם ה'דוחף' הגדול והעקרי המקרב את ביאת המשיח וממילא זהו מארע משיחי מבקק ממדגה ראשונה.

בגשמיות או ברוחניות. מעמד כזה עבור צדיק אינו קל. הוא דורש ממנו מאמץ רב, שכן עליו להחליף בגדים ללא הרף. אני לא מדבר על הבגדים הגשמיים, שלפעמים היו רטבים מזעה של מאמץ, אלא על הבגדים הרוחניים, ובעקור לבוש המחשבה. כדי לתת ליהודי עצה אמיתית על הצדיק להרגיש שמדבר ממש בצרה שלו-עצמו ולשם כך יש 'להכניס' לדמותו של שואל הבקשה ולמצא את העצה הנכונה והמתאימה לו.

יום אחד תהה הרבי באזני בנו הצעיר, הרבי מהר"ש: "האם ההשקעה הרבה פדאית? אולי מוטב שאשקיע את זמני בלמוד חסידות וכתובת מאמרים? הרי כל מי שילמד ברכינות את הכתבים ימצא בהם תשובות לרב שאלותיו, והכתבים אף ישארו לדורות הבאים". היתה זו כבר שעת לילה מאחרת מאד, ממש לפנות בקה, כאשר רבו של הלילה הקדש ליחידויות. הרבי מהר"ש, שגותר ער ושהה בחדר, שמע את שאלתו של אביו, ובתגובה לכך נגש מידית לספריה, הסיר את הוילון שהיה פרוש על מדפי הספרים והצביע על אחד המדפים. במדף זה היו מנחים עשרות מאמרי חסידות בכתב יד צפוף שכתב אביו, הצמח צדק. "אבא", שאל הבן, "האם היית יכול לכתב ספרים כאלו גם אם לא היית מקבל אליה אנשים ליחידות?". הרבי שמע את שאלת בנו

בָּעָרִים שׁוֹנוֹת, שֶׁלֹּף מְכִיסוֹ אוֹלָר כִּיס וְהָרָאָה לוֹ. הִיָּה זֶה אוֹלָר מְדַגֵּם מִשְׁכָּלָל, יוֹתֵר מִזֶּה שֶׁהִיָּה לֵילֵד. "רוֹצֶה אֶת הָאוֹלָר הַזֶּה בְּמִתְנָה?" שֶׁאֵל הַחֲסִיד אֶת הֵילֵד. "וְדַאי", עֲנָה הֵילֵד, "זֶה אוֹלָר הַרְבֵּה יוֹתֵר שְׁוֹה!". "אִם כֵּן", עֲנָה הַחֲסִיד, "עֲנֵה עַל שְׁאֵלָתִי. אִם תַּעֲנֶנּוּ תִשׁוּבָה טוֹבָה תִקְבַּל מִמֶּנִּי אֶת הָאוֹלָר". "טוֹב", הִסְבִּים הֵילֵד, "מֵהִי הַשְׁאֵלָה?". "הֵיכֵן נִמְצָא ה' יִתְבָּרֵךְ?", הִקְשָׁה הַחֲסִיד. הֵילֵד לֹא הִתְבַּלְבַּל וּמִיד הִשִּׁיב בְּסִגְנוֹן יְהוּדִי-אֲפִינִי, בְּשִׁאֵלָה כְּמוֹכָן: "אֵיפֹה ה' יִתְבָּרֵךְ לֹא נִמְצָא?! אִם תַּעֲנֵה לִי אֶתָּה עַל שְׁאֵלָתִי, אֶעֱנֶה לָּךְ גַּם אֲנִי עַל שְׁאֵלָתְךָ!". הַחֲסִיד, שֶׁתִּשׁוּבַת הֵילֵד מִצָּאָה חוֹ בְּעֵינָיו, חִיָּה חִיּוֹךְ רָחֵב וְהֶעֱנִיק לֵילֵד אֶת הָאוֹלָר בְּמִתְנָה.

שֶׁנִּזְכָּה לְהִתְקַדֵּם מִלְמַעְלָה, לְכַתְּחֵלָה!

שְׁבֵת שְׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

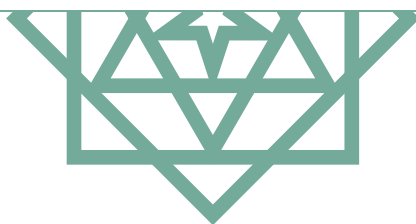
ז'

אָבֵל הַרְבֵּי מְהֵרָ"שׁ, שֶׁנִּזְכַּח בְּמָקוֹם וְשָׁמַע אֶת הַתִּשְׁוּבָה, לֹא הִיָּה שְׁבַע רְצוֹן מִמֶּנָּה וּמִיד הִגִּיב לְדַבְּרֵי אָבִיו: "אֲבֹא, זֶה לֹא הַמְּשִׁיחַ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל מְחַכֶּה לוֹ. הַמְּשִׁיחַ שֶׁאֲנִי מְחַכִּים לוֹ הוּא מְלֹךְ בְּשׂוֹר וְדָם שִׁיּוּפִיעַ בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַגִּשְׁמִי, לְמִטָּה מַעֲשָׂרָה טַפָּחִים. עִם כָּל הָאֱלֻקוֹת שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּסִפֵּר 'לְקוּטֵי תוֹרָה' וּמֵאִידָה מִתּוֹכוֹ — אֲנִי רוֹצִים מְשִׁיחַ!".

רוֹצֶה אֶת פֶּאֶרְדֵּי?

אֶת הַסְּפוּרִים עַל הַרְבֵּי מְהֵרָ"שׁ נִחַתָּם עִם סְפוּר דּוֹקָא מֵהִזְמִים בָּהֶם הִיָּה יֵלֵד קָטָן. לְשִׁמוּאֵל הַצֶּעִיר הִיָּה תַחֲבִיב לְשִׁעוֹת הַפְּנָאִי — הוּא אָהֵב לְגַלֵּף בְּעֵץ וּלְהַכִּין כְּלִים מְעֻצָּבִים. לְשֵׁם כֵּךְ הִיָּה מִצִּיד תְּמִיד בְּאוֹלָר כִּיס קָטָן אוֹתוֹ קִבֵּל בְּמִתְנָה מֵאָבִיו.

יוֹם אֶחָד נִגַּשׁ אֶל שִׁמוּאֵל הַצֶּעִיר אֶחָד הַחֲסִידִים, סוֹחֵר שֶׁנִּהְיָ לְהִסְתַּוָּבֵב

תפסיק לזייף!

חסיד צריך 'חוש' בנגינה — לדעת לנגן ניגון חסידי עמוק באופן פנימי ומדויק, בלי לסלף את הניגון ובלי להתפתות לצלילים חיצוניים ורועשים. כדי לעבוד את ה' באמת נדרש האדם להאזין לצלילי נשמתו, להיות מסוגל לשאול את עצמו 'מה הסיפור שלך?', לקבל מבפנים תשובה צלולה ואמתית ולבחון בכנות האם הוא מצליח לממש את יעודו האמתי.

הזיוף הגדול ביותר הוא סיפור לשון הרע. גם אם העובדות נכונות — הניגון איננו נכון. כאשר מספרים בשבחו של יהודי מזהים את הצליל הפנימי, האמתי והיחודי שלו. בכך משמחים את ה', המתפאר בישראל, ומשבחי כל היהודים נטויות הרמוניה המשמחת אלקים ואנשים. לעומת זאת, כשמספרים בגנותו של יהודי מייצרים צליל צורם, הפוגע בנגינת כל התזמורת ומעציב את לבו של ה'. מי שמנגן ניגוני־גנאי על אחרים מאבד את צליל האמת ולא מסוגל לזהות ולשיר נכון גם את הניגון שלו עצמו.

המשיח נקי מדבור רע ואפילו ממחשבה רעה על הזולת, ולכן מצליח לנגן את ניגוני הנשמות באופן כה צלול עד שכל אחד יכול להתחבר אליו ולזהות כיצד משתקף בו ניגון נשמתו שלו. נגעי המשיח באים לכפר על הלשון הרע של בני דורו, וזהירותו מכל לשון הרע גורמת לכולם להמשך אליו. הוא מְשִׁיחַ תורה חדשה — תורה לשמה, חפה מכל זיוף — שמרפאת את הפה מסילופיו ומגלה בתוכו את דבר ה'.

בגליון השבוע — המואר עדיין באור סעודת משיח — מדור מאור עינים מיוחד העוסק בחומרת לשון הרע, שהיא סבת הצרעת, וחושף את המשמעות הפנימית והמשיחית של שמירת הלשון.

להצטרפות למפיצי נפלאות:

itiel@pnimi.org.il

85-bit.ly/niflaot

052-4295164 או סקרו:

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים